

Stockholms stads kvalitetsutmärkelse
2011

Förskoleenhet Skärholmen

”Tron på den egna förmågan ger framtidstro”

Rektor: Eva Ståhl
Telefon: 08- 508 24 137
Mobil: 076-12 24 137
E-post: eva.stahl@stockholm.se
Adress: Förskolekontoret, Måsholmstorget 3, 127 48 Skärholmen

INLEDNING

Beskrivning av verksamheten

Förskoleenhet Skärholmen tillhör Skärholmens stadsdelsförvaltning. Enheten består av 9 förskolor med totalt 25 avdelningar. Förskolorna har totalt 400 barn. 93,8% av barnen är flerspråkiga och har tillhörighet i flera kulturer. Det finns 57 olika språk representerade.

Våra förskolor i Skärholmen ska vara sociala och kulturella mötesplatser, där alla möts med respekt, lär sig av varandra, upplever delaktighet och inflytande. Barn och vuxna utmanar varandra i ett livslångt lärande, där mångfalden i gruppen lyfts fram på ett naturligt sätt.

Goda relationer till barn och föräldrar ska vara kärnan i alla våra möten. Vi ska ha positiva förväntningar på barnen, vara förskolan i byn och utgöra ett nätverk för barn och föräldrar. Vår verksamhet ska bidra till att barnen i våra förskolor får möjlighet att orientera sig i olika miljöer, uppleva stolthet över sig själva, sina föräldrar och sitt bostadsområde.

Vi värdesätter barns flerspråkighet och språkkunnande. Vårt mål är att erbjuda en verksamhet där barnen kommer att rustas för framtiden. Våra förskolor skall arbeta språkutvecklande, projekterande och använda pedagogisk dokumentation som verktyg. Vi skall erbjuda barnen en pedagogisk miljö som utmanar till lek och forskande.

Varje barn i vår enhet ska mötas som en kompetent individ och uppleva *jag kan, jag vill och jag är viktig*.

Förskoleenhet Skärholmen består av följande förskolor:

Förskolan Branten, Ekholmsvägen 229

Förskolan Fågelholmen, Ekholmsvägen 227,

Förskolan Språngbrädan, Ekholmsvägen 133

Förskolan Skärholmshöjden, Ekholmsvägen 333,

Förskolan Treklövern, Stångholmsbacken 97-99,

Förskolan Falken, Falkholmsgränd 222,

Förskolan Idet, Idholmsvägen 79 A,

Förskolan Växthuset, Ekholmsvägen 192.

Förskolan Labyrinten, Ekholmsvägen 250 b öppnar vi temporärt för att kunna ta in garantibarn.

Öppen förskola, Ekholmsvägen 192-196.

Småbarnsavdelningarna har 14 barn (1-3 år) och storbarnsavdelningarna har 18 barn (4-5år). Förskolornas öppettider utgår från brukarnas behov från klockan 06.30 till klockan 18.30. Frukost serveras varje morgon och frukt på förmiddagen. Klockan 09.00 delas barnen upp i grupper för att gå till olika aktiviteter inom- och utomhus. Lunch serveras från klockan 11.00 och till klockan 13.00 beroende på förskola. Efter lunch har de små barnen vila och de stora barnen sagostund. Klockan 14.00-14.30 serveras mellanmål. Eftermiddagarna ägnas åt aktiviteter antingen utom- eller inomhus.

Lagar, förordningar och styrdokument

Vi arbetar utifrån:

Läroplanen för förskolan Lpfö 98	Likabehandlingsplan
Verksamhetsplan, VP	Förskolans organisationsstruktur
Övergripande Bibass policy	Skollagen
Övergripande språkprogram	Sekretesslagen
Livsmedelslagen	Systematiskt Brandskyddsarbete
Socialtjänstlagen	Fn's barnkonvention
Arbetsmiljölagen	Stadsdelens katastrof och krisplan
Värdegrund för Skärholmens stadsdelsförvaltning	

Likabehandlingsplan

En av våra styrdokument är enhetens likabehandlingsplan som vi arbetar efter.

Våra verksamheter ska vara fria från alla former av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Alla barn upplever tillit och trygghet på våra förskolor.

I våra förskolor ska alla aktivt verka för demokrati och allas lika värde.

Barnens delaktighet

Barnintervjuer, samtalssamlingar och barnmöten genomförs på våra förskolor.

Barngruppobservationer och intervjuer tillsammans med övrig dokumentation utgör grunden för avdelningarnas konkreta handlingsplan för deras likabehandlingsarbete.

Genom teater, litteratur, handdockor, aktivitetsval, tema vänskap, ger vi barnen verktyg till delaktighet.

Vårdnadshavarnas delaktighet

I samband med introduktionen får alla föräldrar information och tar del av arbetet kring likabehandlingsplanen. Ansvarig för detta är biträdande rektor.

Samtal om likabehandlingsfrågor förs på utvecklingssamtal, föräldraträffar och föräldramöten.

Uppföljning utav föräldraenkät visar på föräldrarnas inflytande och delaktighet kring likabehandlingsplanen.

Den pedagogiska dokumentationen används också som underlag för samtal med föräldrar kring likabehandlingsfrågor.

Personalens delaktighet

Personalen är delaktig i utformandet av likabehandlingsplanen genom diskussioner och grupparbeten på nätverksmöten, arbetsplatsträffar och planeringsdagar.

Likabehandlingsplanen utformades första gången utifrån personalens diskussioner på ett planeringsmöte våren 2009. Därefter togs det fram ett utkast förslag som personalen och föräldrarna tog del av. Ledningen sammanställde diskussionerna och diskuterade alla delar och tog fram den nuvarande likabehandlingsplanen som antogs på en samverkansträff där

facklig representant från varje förskola och ledningsgrupp deltog.

Vid sista revideringen av likabehandlingsplanen utgick vi från förskolornas arbete med likabehandling, dokumentation från nätverksmöten, möten för likabehandlingsarbetet, förskolornas utvärderingar, pedagogisk dokumentation samt avdelningarnas likabehandlingsplaner. Därefter analyserade ledningsgruppen förskolornas arbete med likabehandling och utifrån den analysen utarbetades den nuvarande likabehandlingsplanen fram. Den antogs på en samverkansträff där en facklig representant från varje förskola och ledningsgrupp deltar.

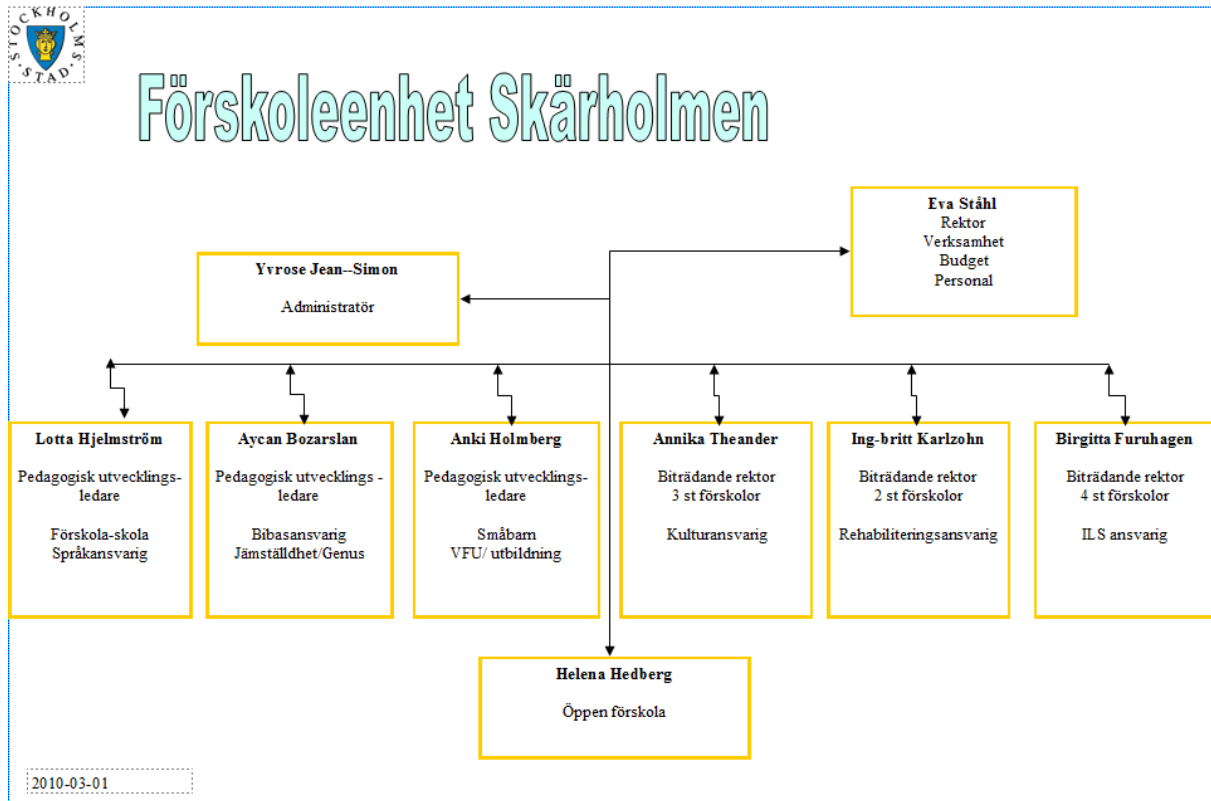
Förankring av planen

Likabehandlingsplanen förankras genom samtal och diskussioner kring olika delar av likabehandlingsplanen på nätverksmöten och möten för likabehandlingsarbetet i samband med APT.

Våra brukare

I Skärholmen bor många barnfamiljer med rötter i olika kulturer. Stadsdelen har en mångfald som avspeglar sig i arbetet på våra förskolor. Vi ser denna mångfald som resurs. Därför är det viktigt att för oss att ha ett interkulturellt bemötande av barn, kollegor och föräldrar. Vi ger och tar, utbyter olika perspektiv och lär oss av varandra. Vi lyfter fram mångfalden i våra grupper på ett positivt och naturligt sätt genom att t.ex. bekräfta och bejaka barns språkliga och kulturella uttryck.

Ambitionen är att leverera en hög kvalitet på verksamheten och ha nöjda föräldrar. Brukardialogen förs via en väl dokumenterad inskolning, överflyttningssamtal, daglig kontakt, utvecklingssamtal, föräldraträffar, föräldramöten, familjemiddagar, drop-in, barnintervjuer, avslutningssamtal.

Organisations- och ledningsstruktur

Ledningsteamet består av

1 rektor med övergripande ekonomi- och verksamhetsansvar

3 biträdande rektorer som har det arbetsledande ansvaret uppdelat på enhetens 9 förskolor.

3 pedagogiska utvecklingsledare som driver den pedagogiska utvecklingen på förskolorna.

De biträdande rektorerna och pedagogiska utvecklingsledarna ingår i enhetens ledningsgrupp.

Ansvarsområden i enheten

Ledningsgrupp

Rektor har det övergripande ansvaret för verksamheten.

Biträdande rektorer har arbetsledaransvar för ett visst antal förskolor.

De pedagogiska utvecklingsledarna har uppdraget att driva det pedagogiska utvecklingsarbetet på alla förskolor i enheten när det gäller sina specifika områden som språk, barn i behov av särskilt stöd, småbarnssatsning, genus och likabehandling. De pedagogiska utvecklingsledarna ingår också i olika övergripande nätverk och grupper utifrån sina specifika områden.

Enhetens struktur har tydliggjorts via en pedagogisk pärm som innehåller enhetens alla gemensamma riktlinjer och dokument. Varje förskoleavdelning har en sådan pärm. I pärmen beskrivs Skärholmens värdegrund, Vision, Verksamhetsidé, Pedagogisk plattform, Vår syn på barn, Förskolans kärnprocess och Målbild, Kvalitetsgaranti, Enhetens åtagande och kriterier, Verksamhetsplan, Språk, Hälsopolicy och riktlinjer för barn i förskolan vid sjukdom, Jämställdhetsarbete, Likabehandlingsplan, Förskola/hem, Förskola/skola, Pedagogiska årshjulet, Enhetens organisation, Funktion avdelningsansvariga/arbetslag, Självvärdering, Rektors uppföljningsplan, Rutiner kring anmälan, Kalendarium/möten, Olika observationsmaterial och underlag samt Aktivitetsplan. Policy när det gäller barn i behov av särskilt stöd finns samlade i en pärm.

Avdelningsansvariga:

På varje förskoleavdelning finns en avdelningsansvarig förskollärare som ansvarar för att det pedagogiska arbetet genomförs enligt läroplanen och våra styrdokument. *Språkansvariga:* På varje avdelning finns en språkansvarig och på varje förskola finns en övergripande språkansvarig pedagog. De driver det språkutvecklande arbetet på sina förskolor. De deltar också i enhetens gemensamma kvalitetsmöten.

Förskollärarna i enheten har gått på utbildning om flerspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling.

Genusansvariga: Varje avdelning har en pedagog som driver jämställdhetsfrågor och som deltar på enhetens gemensamma kvalitetsmöten.

Hälsocoacher: Varje förskola har en hälsocoach som har som uppgift att uppmuntra sina arbetskamrater till dagliga fysiska aktiviteter och anordna aktiviteter med trivselfaktor, såsom till exempel deltagande i Långholmsloppet eller spela Boule med efterföljande middag.

Modersmålsgrupper: De flerspråkiga pedagogerna bildar modersmålsgrupper och möjliggör ett förstärkande av de olika språken i den dagliga verksamheten.

IT-ansvariga: Ansvarar för uppdatering av hård- och mjukvara.

Arbetsplatsombud: Fackliga företrädare som även är skydds- och brandskyddsombud

Verksamhetsåret 2010

Förskoleenhet Skärholmen

Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December
		Förskola/skola möte	TI		Avslutn.fest	Som.förskola v 29-32	Introduktion			VP-11	avslutn.fest
	Planeringsdag	Kvalitetsmöte	Ped.möte	Kvalitetsmöte	Planeringsdag		upptaktsdagar T 2	Kvalitetsmöte	Planeringsdag	Kvalitetsmöte	VB-10
	Utv./löne- samtal v.8-13			språkenkät skyddsron					Uppfölj.samtal	uppföljnings samtal	
APT-möte	APT-möte Samverkan Bibas Handl.plan	APT-möte Samverkan	APT-möte Samverkan	APT-möte Samverkan	Samverkan		APT-möte Samverkan Bibas handl.plan	APT-möte Samverkan	APT-möte Föräldramöte samverkan	APT-möte samverkan	APT-möte samverkan

Mötesforum

Samverkansträffar: En gång i månaden träffas ombud från fackliga organisationer tillsammans med rektor och övriga ledningsgruppen för att diskutera aktuella ämnen, organisation och budgetuppföljningar.

Arbetsplatsträff (APT): En gång i månaden stänger förskolan klockan 16 för arbetsplatsträff. På arbetsplatsträffarna ägnas tid åt specifika frågor rörande arbetsmiljö och verksamhet. Pedagogiska möten genomförs i samband med arbetsplatsträffar. Pedagogiska ledare med specialområden samlar ihop några förskolor några gånger per år för gemensamma diskussioner som till exempel interkulturellt förhållningssätt eller barns språkutveckling. Även andra teman kommer i fråga.

Morgonmöten: Varje förskola har ett avstämningsmöte med en representant per avdelning. Här behandlas frågor som gäller dagens och veckans planering.

Arbetslagsreflektion: Alla arbetslag har reflektion varje vecka. Vid vissa av reflektionstillfällena deltar pedagogisk utvecklingsledare. Medarbetarna planerar verksamheten för kommande vecka utifrån föregående vecka. Som stöd i planeringen finns ett gemensamt reflektionsunderlag i den pedagogiska pärmen.

Avdelningsansvarigmöten: På varje förskola träffas avdelningsansvariga en gång i veckan för att diskutera olika frågor.

Planeringsdagar: Verksamhetsplanering sker på de för enheten gemensamma planeringsdagarna – 4 dagar per år då förskolan är stängd.

Upptaktsdagar: Varje avdelning har en halvdag i augusti då man organiserar arbetet inför höstterminen.

Kvalitets/ nätverksmöten: En viktig del av vårt utvecklingsarbete består av övergripande kvalitets/nätverks möten kring såsom våra utvecklingsområden, läroplanens implementering, föräldrars delaktighet, småbarn, genus och språk.

Pedagogmöten: Förskollärarna i enheten träffas tillsammans med rektor för att diskutera och reflektera över pedagogiska frågor.

Planeringstid: Förskollärarna har schemalagd planeringstid fyra timmar per vecka.

Hälsocoachträffar: Rektor kallar förskolans hälsocoacher till regelbundna träffar för att diskutera och planera gemensamma aktiviteter för de anställda.

Nätverk kring "Momentmetoden": Enhetens storbarnsavdelningar har deltagit i ett skapandeprojekt med konstnär Elisabeth Skoglund vilket i sin tur ska ge "ringar på vattnet" och spridas till alla förskoleavdelningar. Detta nätverk träffas en gång per månad för att utifrån projektet göra en handbok om hur man kan arbeta med skapande.

Köksträffar: Enhetens kökspersonal träffas regelbundet tillsammans med en biträdande rektor i enheten. Kökspersonalen ansvarar för utveckling när det gäller kvaliteten på maten, planering av matsedlar och inköp. Kökspersonalen ansvarar för budget.

Medarbetare

Enheten har idag 107 personer tillsvidareanställda varav 3 är män. De tillsvidareanställda är fördelade enligt följande:

- 1 rektor
- 3 biträdande rektorer
- 3 pedagogiska utvecklingsledare, varav en specialpedagog och en pedagogista.
- 30 förskollärare
- 58 barnskötare, varav 4 studerar till förskollärare på distans
- 1 administratör som har hand om personalrapportering och fakturor
- 8 ekonomibiträden
- 3 lokalvårdare

Chef – ledarskapet

1.

Min ledarskapsidé

I Förskoleenhet Skärholmen är organisationen formad på följande sätt: En rektor, tre biträdande rektorer, tre pedagogiska utvecklingsledare och en administratör. Det tillsammans bildar en ledningsgrupp som har olika befogenheter och ansvarsområden.

I mitt ledarskap som rektor är det viktigt att se helheten utifrån ett helikopterperspektiv. Jag har ett övergripande ansvar i verksamheten genom att följa upp resultat och initiera till utveckling. Utifrån uppföljnings-, medarbetar- och lönesamtal gör jag en kompetensutvecklingsplan för alla medarbetare. Ledningsteamet analyserar planen tillsammans utifrån verksamhetens utvecklingsbehov och stadsdelens prioriterade områden. Mitt ansvar är också att styra verksamheten inom givna budgetramar samt föra medarbetar-/lönesamtal och uppföljningssamtal med varje arbetslag för att säkerställa att verksamheten har en god kvalitet kopplat till verksamhetens mål och åtagande. Viktiga projekt under detta verksamhetsår har varit bildpaketet och den goda förskolan, som haft stor betydelse för utvecklingen av arbetet på förskolorna.

”Tron på den egna förmågan ger framtidstro.”

Som rektor är mitt ansvar att leda verksamheten i den riktning som leder till utveckling hos både barn och vuxna. Att vi har ett gemensamt förhållningssätt mot barn och föräldrar. Att vi arbetar mot Skärholmens förskolor i världsklass, som finns beskrivet i vår verksamhetsidé och vision 2030.

För att kunna ha ett gott ledarskap och utvecklas i min roll som rektor så går jag på rektorsprogrammet.

Under denna process utarbetades vår pedagogiska plattform kring vår syn på barn och lärande. Den utformades under en arbetsprocess tillsammans med avdelningsansvariga och en processledare. Först hade ledningsteamet, förskolechefer och pedagogiska utvecklingsledare två studiedagar kring verksamhetsidén och pedagogiska plattformen samt avdelningsansvarigas funktion. Därefter organiserades två studiedagar med avdelningsansvariga och slutligen med all personal kring samma tema. Processen genomfördes av diskussioner och reflektioner kring vad som är viktigt att erbjuda barn och föräldrar.

Verksamhetsidén och vår plattform förankrades av ledningspersonal på arbetsplatsträffar och på planeringsdagar. Ett område i taget togs upp till diskussion och reflektion på respektive förskola.

I juni 2010 fastställde vi förskolans pedagogiska plattform på en studiedag med all personal.

Alla hade gått en kompetensutbildning ”den goda förskolan” under året. Där ingick ledningsgruppen också.

Denna plattform är en ledstjärna för vår vardag. Vi har också en beskrivning av vår kärnprocess där de tre delprocesserna tillsammans skapar bilden av vår gemensamma målbild.

Vår gemensamma målbild i form av kriterier kring våra barn och vilket stöd vi vill ge dem så att varje barn utvecklar olika förmågor som de har med sig när de lämnar våra förskolor. Det ökar tydligheten i min roll som rektor. Det är viktigt för mig att det finns en röd tråd från det

att barnet kliver in på förskolan, arbetet i förskolan och vad vi vill uppnå för resultat av verksamheten.

2.

Jag som chef/ledare kommunicerar om verksamhetens mål och åtaganden

På våra fyra planeringsdagar, i medarbetarsamtalen och på arbetsplatsträffarna kommunicerar jag ut verksamhetsplanen där mål och åtaganden står. Efter det att verksamhetsplanen skrivits in i ILS systemet så är det min uppgift att implementera den i verksamheten och därmed göra den känd hos medarbetarna så att de kan planera och genomföra därefter. Jag har varje höst uppföljningssamtal med alla arbetslagen där de får beskriva verksamhetens mål, hur de har följts upp, utvärderats och vad som behöver utvecklas. På så sätt säkerställer jag kvalitén och kan därefter se vilken kompetensutbildning som medarbetarna behöver.

3.

Hur jag som chef skapar möjligheter för lärande

Det är viktigt att ta tillvara på olika resurser och kompetens som finns hos medarbetarna. Att vi lär av varandra och ser olikheter som en tillgång i en lärande organisation. I medarbetarsamtalen kommunicerar vi om vilka behov av kompetensutveckling som finns.

Inom enheten gör vi stora satsningar på kompetensutbildning där alla medarbetarna är med som exempel "Den goda förskolan" där Vägledande samspel ICDP ingår, PIM (praktisk it mediakompetens), pedagogisk dokumentation och momentmålning från bildpaketet. Det är satsningar som är avsatta medel från budgetens resultatfond.

4.

Hur jag som chef arbetar för att uppnå resultat i verksamheten

För att se de goda resultaten i verksamheten, så gäller det att dels göra verksamhetsbesök, visa på samverkansmöten goda exempel från verksamheten i form av pedagogiskdokumentation, på kvalitets/nätverksmöten ta del av varandras projektarbeten. Arbeta igenom kärnprocessen genom att planera, genomföra, följa upp och utvärdera . Det är då man får syn på de goda resultaten.

5.

Hur jag som chef skapar förutsättningar och engagemang hos medarbetarna

Genom att ta vara på all den kunskap och engagemang som finns hos medarbetarna uppmuntra till fortbildning för att därefter utveckla verksamheten.

Ge tid för planering och reflektion som vi har schemalagt och prioritera den tiden.

Varje fredag har vi kvalitetsmöten/nätverk som en pedagogiskutvecklingsledare håller i form av olika teman. Det temat som pågår just nu är interkulturellt förhållningssätt och stödet till modersmålsutveckling hos barn.

Lärande och utveckling pågår hela tiden. Det finns runt omkring oss i vardagen. Det gäller att sätta ord på det och reflektera både enskilt och i grupp. Våga utmana och tänka nytt. Ta del av vad forskningen säger och också utforska och pröva nya metoder.

Det är mitt arbete som rektor att skapa förutsättningar hos medarbetarna, uppmuntra, vara lyhörd och ta tillvara på den kompetens som finns. I ett tillåtande klimat sker utveckling hela tiden.

Tron på den egna förmågan ger framtidstro.

Verksamhetens åtaganden/mål för verksamhetsåret

Verksamhetsidé

Vi erbjuder alla barn en förskoletid som är trygg, lustfylld och lärorik. En pedagogisk verksamhet där omsorg, lek och lärande bildar en helhet. I våra förskolor möter barnen engagerade vuxna som ser varje barns möjligheter till utveckling i samspel med andra barn. Förskolorna erbjuder barnen en trygg miljö som utmanar och lockar till lek och forskande. Språk, lek och kommunikation genomsyrar hela verksamheten. Alla barn och föräldrar möts med respekt och med rätt till delaktighet och inflytande. Vi vill att barnen ska minnas sin förskoletid som rolig och lärorik. Förskolan lägger grunden till ett livslångt lärande.

Förskolan erbjuder

- Omsorg i en trygg miljö
- En pedagogisk verksamhet där omsorg, lek och lärande bildar en helhet
- En utmanande, inspirerande och lockande miljö som stimulerar lärandet lockar till lek och forskande
- En miljö där barn lär sig/skapar sin kunskap i samspel med andra barn och vuxna
- En verksamhet som genomsyras av språk, lek och kommunikation
- Engagerade vuxna som ser varje barns möjligheter till utveckling i samspel med andra barn
- Pedagoger som uppmuntrar, observerar och dokumenterar barns läroprocesser
- En verksamhet där alla barn och föräldrar möts med respekt och med rätt till delaktighet och inflytande

Så att varje barn

- uttrycker sig med ett rikt språk
- samspelar med andra

- förstår och använder matematiska och naturvetenskapliga samband
- utvecklar en positiv självbild
- mår bra

Och att varje barn upplever

- delaktighet och inflytande
- trivsel med kamrater och vuxna

Och att varje förälder upplever

- att barnet mår bra
- att barnet utvecklas och lär sig
- att han/hon har inflytande

6.

Hur verksamhetsidén togs fram.

Verksamhetsidén utformades under en arbetsprocess tillsammans med avdelningsansvariga och en processledare. Först hade ledningsteamet, förskolechefer och pedagogiska utvecklingsledare två studiedagar kring verksamhetsidén och pedagogiska plattformen samt avdelningsansvarigas funktion. Därefter organiserades två studiedagar med avdelningsansvariga och slutligen med all personal kring samma tema. Processen genomströmdes av diskussioner och reflektioner kring vad som är viktigt att erbjuda barn och föräldrar.

Under denna process utarbetades vår pedagogiska plattform kring vår syn på barn och lärande.

Verksamhetsiden och vår pedagogiska plattform förankrades av ledningspersonal på arbetsplatsträffar och på planeringsdagar. Ett område i taget togs upp till diskussion och reflektion på respektive förskola.

Under 2010 gjordes en genomgång av verksamhetsiden och vår pedagogiska plattform tillsammans med ledningspersonal och sedan tillsammans med avdelningsansvariga och sist med all personal.

7.

Vägen till våra åtagande

En rektor, en biträdande rektor och en pedagogisk utvecklingsledare var med i stadens utbildning om kvalitetsarbete, uppföljning och utvärdering utifrån verksamhetens åtagande och kriterier.

En representant från varje förskola var med vid två informationsträffar om kvalitetsarbete och hur man kan arbeta fram åtaganden och kriterier.

Ledningsgruppen hade en utvärderingsdag där man analyserade verksamheten utifrån

förskolornas underlag, planeringar, självvärderingar, uppföljningar och observationer utifrån tidigare åtaganden och mål. Utifrån den analysen bestämde vi nya utvecklingsområden och åtaganden. Dessa kommunicerades med avdelningsansvariga under en studiedag och med all personal på ytterligare en gemensam studiedag.

Avdelningsansvariga tillsammans med ledningspersonal utarbetade en gemensam målbild utifrån våra åtaganden. Syftet är att målbilden på ett konkret och enkelt sätt skall visa våra målområden och kriterier för föräldrar och personal. Målbilden används i många olika sammanhang såsom planering, uppföljning, föräldrasamtal, introduktion, studiebesök och

Förskoleenhet Skärholmen

Enhetens mål:

I våra förskolor vill vi att varje barn utvecklar förmåga att ...

Samspela med andra

- ...visa förståelse och ta hänsyn till andras känslor/situation
- ...visa respekt för alla människors lika värde
- ...ta ansvar för sina handlingar och sin närmiljö, inne och ute
- ...uttrycka sina åsikter och lyssna på andra
- ...leka och samspela med andra
- ...visa respekt för allt levande

Uttrycka sig med ett rikt språk

- ...använda ett rikt och varierat språk/ svenska och det egna modersmålet
- ...reflektera och vilja berätta
- ...visa intresse för skriftspråk
- ...uttrycka sig på olika sätt i lek, bild, rörelse, musik, dans, drama

Förstå och använda matematiska och naturvetenskapliga samband

- ...bygga, skapa, konstruera
- ...förstå grundläggande matematiska begrepp
- ...undersöka, experimentera och utforska sin omvärld
- ...visa förståelse för naturens kretslopp

Utveckla en positiv självbild

- ...känna trygghet i sin identitet och vara stolt över sig själv och sin kultur
- ...visa tillit till sig själv och andra
- ...ta initiativ, beslut och göra olika val
- ...uttrycka, benämna och hantera sina känslor

Må bra

- ...värna om sin hälsa och sitt välbefinnande
- ...behärska sin kropp

Kärnprocess

Under processutbildningen i förskolans kärnprocess utarbetade personalen en målbild utifrån våra åtaganden och kriterier. Därefter togs det fram underlag för möte, planering, genomförande och uppföljning. Detta kompletterades med ett reflektionsprotokoll.

8.

Verksamhetens åtagande och mål

Åtagande 1:

Enheten åtar sig att värna om en hållbar livsmiljö.

Förväntat resultat

Barn utvecklar förmåga att:

- Ta ansvar för sina handlingar och sin närmiljö, inne och ute.
- Visar respekt för allt levande
- Visar förståelse för naturens kretslopp

Arbetssätt

Vi involverar alla på förskolan för en hållbar livsmiljö . Tillsammans med barnen källsorterar förskolorna i fraktionerna; wellpapp, papper, glas, plast och metall. Hämtning sker genom kontrakt med sopentreprenör.

Vi utgår från barns nyfikenhet och utforskande när vi tittar på miljön runt våra förskolor och hur vi kan bidra till att minska nedskräpningen. Vi arbetar medvetet med att barnen ska värna om sin förskolas inre och yttre miljö. Vi arbetar så att barnen får syn på sin egen roll och handlingar som påverkar miljön. Vi källsorterar och har städdag tillsammans med barnen.

Naturtema är ett tema som man ständigt jobbar med. Förskolorna följer årstiderna. Personalen ger många möjligheter till reflektion när det gäller respekt för allt levande och naturens kretslopp. Det arbetas mycket med att barnen får kunskap om att inte skräpa ner i naturen och vara varsam med myror, småkryp, fåglar m.m.

Närmiljön och skogen används för att göra barnen medvetna om förändringar i naturen. Vi odlar frön i krukor inne, många förskolor har naturrutor i skogen och dokumenterar förändringarna där för att underlätta för barnen att följa vad som händer i naturen.

Åtagande 2:

Enheten åtar sig satt barnen upplever delaktighet i olika former av kulturupplevelser

Förväntat resultat

I våra förskolor vill vi att varje barn utvecklar förmåga att uttrycka sig med ett rikt språk och på olika sätt i lek, bild, rörelse, musik och drama

Arbetssätt

Förskolorna ska ge barnen tillgång till kulturella upplevelser såsom teater, sagor, bild, dans, drama, rytmik, rörelse, sång och musik.

Barnen ges olika sorters kulturupplevelser under sin förskoletid. Vi tar del av stadsdelens kulturutbud och ser till att barnen får uppleva professionell dans, teater, film m.m. Alla barn ska få uppleva teater minst en gång per termin. Barnen dramatiserar sagor och spelar upp för varandra och på en del förskolor för sina föräldrar.

Våra femåringar deltar i projektet danspåsar. Förskolorna besöker biblioteket för boklån, sagoläsning och filmföreläsningar på olika språk. Förskolorna besöker Skansen, olika

museum, fältskolans vinterutställning. Föräldrar välkomnas att vara med dessa besök. Miniröris är ett sång- och rörelseprogram som används på alla förskolor. Det har även anordnats gemensamma utelekar under året.

Barnen på storbarnsavdelningarna har varit med i ett bildprojekt som heter momentmålning. En konstnär har varit på våra förskolor och introducerat barn och personal i metoden. Metoden går ut på att flera barn i samverkan målar en bas och därefter lägger till olika moment som består av olika dimensioner och material på denna bas.

Åtagande 3:

Enheten åtar sig att lokaler och verksamheter ska vara tillgängliga för alla brukare

Förväntat resultat

Våra lokaler och verksamheter skall vara tillgängliga för alla

Arbetsätt

Skyddsronder och egenkontroll görs en gång per år tillsammans med skyddsombud och biträdande rektor. Miljöförvaltningen gör egna kontroller i köket utifrån sina föreskrifter.

Verksamhetsplanering

Åtgärder eller insatser planeras utifrån barnets eller verksamhetens behov.

Åtagande 4:

Enheten åtar sig att barn utvecklar grundläggande demokratiska värderingar, delaktighet och inflytande i samverkan med familjen

Förväntat resultat

Barn utvecklar förmåga att;

- varje barn utvecklar förmåga att samspela med andra
- visa förståelse och ta hänsyn till andras känslor/situation
- visa respekt för alla människors lika värde
- uttrycka sina åsikter och lyssna på andra
- leka och samspela med andra
- känna trygghet i sin identitet och vara stolt över sig själv och sin kultur
- visa tillit till sig själv och andra
- ta initiativ, fatta beslut och göra olika val
- uttrycka, benämna och hantera sina känslor

Arbetsätt

Att barnen utvecklar förmåga att samspela med olika barn och möta olikheter

Barnen ges möjlighet i vardagen att leka, samspela med olika barn och möta olikheter. Småbarns- och storbarnsavdelningar samverkar över gränser. I vardagen erbjuds möjligheter för barnen att välja olika aktiviteter där olika barn deltar och på så sätt bildas lekgrupper

utifrån ett gemensamt intresse. Val av aktivitetskort gör att barn blandas utifrån den valda aktiviteten. Förskoleenhetens inre organisation erbjuder också flera tillfällen till lek och samspel med olika kompisar såsom vid öppning och stängning, gemensamma rörelsestunder, utflykter, vänförskola och utevistelse på gården.

Arbetet med materialet StegVis uppmuntrar barn att arbeta för ökad gemensam trivsel och förebygger våld och kränkning. De tre stegen; *Stopp, Tänk och gå* hjälper barnen att hantera konflikter. Meningen med Stopp handen är att barnen upptäcker och förstår sina egna känslor och avläser andras känslor. Steget *Tänk* syftar till att ta fram många olika idéer. Välja den bästa lösningen och göra en plan. Gå steget innebär att barnen prövar planen. Fungerar den? Om inte, pröva en ny plan.

Att barnen ges möjlighet till att reflektera över saker och berätta sina tankar

All personal har fått kompetensutveckling kring ICDP som handlar om vuxnas samspel med barn och känslomässig närvaro. Vi ser varje barn och ger talutrymme. Sagotering då barnen berättar sina sagor, samtalsstunder är exempel på vad vi gör i vardagen. Den pedagogiska dokumentationen används som verktyg för återkoppling och reflektion tillsammans med barnen. Barnen berättar och reflekterar utifrån dokumentationen vad de har varit med om. Barns berättelser skrivs ner för vidare reflektion med barn, pedagoger och föräldrar.

Att barnen får stöd i att hantera konflikter, uttrycka sina känslor och leva sig in i andras känslor

Barnen ges möjlighet till att reflektera över saker och berätta sina tankar på samtalssamlingar, barnmöten, barnintervjuer, teater, litteratur, handdockor och temat vänskap är återkommande på våra förskolor. Barnen får stöd i att uttrycka sina känslor och leva sig in i andras känslor vid alla vardags situationer. Vänskap är ett återkommande tema på våra förskolor. Förskolorna arbetar med det temat på olika sätt.

Förskolorna arbetar utifrån ett material som heter Steg Vis för att utveckla barnens sociala färdigheter vilket stärker deras självkänsla. StegVis, verktyget används utav barn och personal under hela dagen vid olika aktuella situationer.

Barns likheter och olikheter bekräftas och mångfalden i gruppen synliggörs

Alla människors lika värde genomsyrar alla våra möten med barn och föräldrar i vardagen. Mångfalden bland barn, personal och föräldrar bekräftas på ett naturligt sätt. Barns olika språk och kultur tillhörigheter ses som rikedom och speglar miljön. I pågående projektarbete fokuserar man på vissa ord och begrepp som man ber föräldrar att använda på sitt modersmål med barnen. Man gör så kallade ordbanker. Familjetavlor med bilder på familjemedlemmar eller det man vill visa görs av föräldrar som man sedan har på väggen. På så sätt utbyts olika perspektiv och mångfalden i gruppen visas på ett naturligt sätt.

Barn bemöts utifrån ett genus och interkulturellt perspektiv

Vi startade vårt jämställdhetsprojekt 2006 och därefter har vi utvecklat jämställdhets arbetet

via genusansvariga från alla avdelningar och genus nätverk. Genusnätverk består av genuspedagoger från alla avdelningar och träffas en – två gånger per år.

Pedagogiska utvecklingsledaren som är genusansvarig leder genus/likabehandling nätverksträffarna. På dessa träffar presenteras det goda exempel från olika förskolor när det gäller arbetet med genus och likabehandling, något tema tas upp för diskussion som leder till vidare utveckling. Genusperspektivet eller som personalen kallar det genusglasögonen ska finnas med under hela dagen på våra förskolor. Genus finns inte med som separat del numera, det har integrerats genom förhållningssätt och bemötandet i vardagen. Det handlar mycket om personalens medvetenhet.

Lära barnen respekt och omsorg för allt levande i sin närmiljö

Naturtema är ett tema som man ständigt jobbar med. Förskolorna följer årstiderna. Personalen ger många möjligheter till reflektion när det gäller respekt för allt levande och naturens kretslopp. vi arbetar med naturvetenskap som t.ex. fåglar, spindlar, myror utifrån barns intressen och nyfikenhet.

Bemöta barnen positivt, uppmuntra och göra det möjligt för barnen att uttrycka sina åsikter, viljor samt göra olika val

Barnen väljer vad de vill leka med. Leksakerna, spel, pussel mm finns tillgängligt och synligt för barnen. Olika aktivitetskort används för att ge barnen möjlighet till olika val. Barnobservationer, barnintervjuer och pedagogisk dokumentation används för att se vad barn vill göra och tycker det är roligt. Barnen vistas i en bejakande atmosfär på förskolan. En förskola arbetar utifrån, JA projektet. Det innebär att pedagogerna ska tänka på att inte använda ordet NEJ till barnen i deras vardag på förskolan.

Verka för att flickor och pojkar får lika stort inflytande över och utrymme i verksamheten.

Vi har olika hörnor som är ämnesöverskridande med varierade material i ett stort utrymme för att göra det möjligt för alla barn att leka med olika saker och kombinera olika material. Aktivitetskorten ger barnen lika möjlighet till att fatta beslut, göra olika val. Barnen utmanas i vardagen att tänka efter och göra olika val. Vi utgår från den enskilda individen i vårt bemötande. Alla flickor, alla pojkar som grupp beter sig inte på samma sätt eller behöver samma slags stöd. Försiktiga barn oavsett kön ges stöd att ta mer plats i gruppen, bråkiga barn ges andra alternativ att uttrycka sig med än knuff och slag.

Förbereda barnen för delaktighet och ansvar för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle

Barnen ges möjlighet att ta ansvar genom att vara med vid dukning, hämta maten, duka av, vattna blommor, ta hand om sina saker, starta en lek, genomföra en lek och avsluta en lek. Förskolorna har gemensamma regler som de har utformat tillsammans med barnen. Reglerna och demokratins grunder förankras i vardagen vid samlingar och i olika situationer. Sagofigurer används ofta för att förankra de gemensamma reglerna hos barnen.

Göra barnen delaktiga i olika former av beslutsfattande, planering och utvärdering

Barnen ges möjlighet att komma med förslag på aktiviteter och inköp av material och leksaker. De visar vägen för hur projektet utvecklas genom att visa sina intressen och komma med olika förslag. De berättar om sina upplevelser och tankar som de har varit med om med hjälp av pedagogisk dokumentation. En förskola gav barnen möjlighet till att besluta om de ville införa att ta med sig en leksak hemifrån på fredagar eller inte. Barnen fick genom en ritning på pappor samla röster för eller emot det och därefter fatta ett beslut.

En del förskolor arbetar med barnmöten, där barnen är delaktiga vid vissa beslut som ska tas. Ibland lyfts något problem som behöver diskuteras och fattas beslut runt.

Barnen är delaktiga i arbetet med likabehandlingsplanen

Barnintervjuer ger barnen möjlighet att utforma likabehandlingsarbetet på sina förskolor. Pedagogiskdokumentation och barnobservationer ger också oss möjlighet att göra barnen delaktiga i detta arbete.

Vi samverkar med föräldrarna kring likabehandlingsplanen, värderingar, delaktighet och inflytande

Vid föräldraträffar som vi har två gånger per termin där föräldrarna kan komma med förslag på olika samtalsfrågor. Personalen kan också vid dessa träffar ta upp olika likabehandlingsfrågor såsom, lika värde, barnsyn m.m.

Den pedagogiska dokumentationen, föräldraenkäten, utvecklingssamtalen, föräldramöten och dagliga samtal utgör en bra grund till samverkan delaktighet och inflytande.

Åtagande 5:

Enheten åtar sig att barnen utvecklar en förståelse för sig själva och sitt lärande

Förväntat resultat

Barn utvecklar förmåga att

- få förståelse för sig själv och sitt lärande
- bygga, skapa och konstruera
- förstå grundläggande matematiska begrepp
- undersöka, experimentera och utforska sin omvärld
- visa förståelse för naturens kretslopp

Arbetsätt:

Skapa goda relationer till barnen

Vi arbetar för att få en god relation till alla barn och föräldrar. Det är viktigt för oss att möta varje barn som individ, se och bekräfta det enskilda barnet och utgå från varje barns behov.

Bekräfta barnets hela sitt JAG, bekräfta barnets olika språk och kulturtillhörigheter, bemöta barnen så att de får en positiv bild av sig själva som lärande och skapande individer.

Det är viktigt för oss att se och bekräfta hela barnet. Vi lyssnar på barn, tar in olika uttryck, visar positiv nyfikenhet. Vi utmanar barns tänkande med öppna frågor kring det de håller på med och gör det möjligt för barnen att skapa med olika material både i vardagen och i samband med projekt. Vi tycker att det är viktigt att barn får bekräftelse på sin tillhörighet till den kultur de har via sina föräldrar och den svenska kulturen. Vi visar att det är rikedom att prata flera språk, tillhöra olika kulturer, kommunicera både på modersmålet och svenska, fira nya året på ett sätt hemma och på ett annat sätt på förskolan. Vi skriver alltid det svenska språket bredvid modersmålet på väggdokumentationen, Vi har med svenska flaggan bland alla andra flaggor, vi har böcker på olika språk.

Ge barnen många olika möjligheter till att uttrycka sig i många olika former som, lek, bild, rörelse, musik, dans, drama samt orientera sig i olika miljöer

Vi satsar på att ge barnen möjlighet till att uttrycka sig på många olika sätt. Dansprojekt, teater, skapande, sånger, musik, konstruerande m.m. Barn och personal på våra storbarnsavdelningar har ingått i ett bildprojekt/momentmålning tillsammans med en konstnär.

I projektarbetet använder vi oss utav flera uttrycksformer och rör oss i olika miljöer. Flera förskolor har besökt Fältskolans vinterutställning där barnen fick komma i kontakt med olika dofter, smaker, ljus och djur. Förskolorna gör olika utflykter och museibesök i samband med sina projekt arbeten.

Ge barnen tillfällen i vardagen att i samspel med andra barn och vuxna upptäcka och utforska naturvetenskap, teknik och matematik i vardagen

Vi ser nyfikna barn som möts av kunniga pedagoger i forskande av matematiska begrepp och naturvetenskapliga samband som luft, vatten, snö volym, vikt antal osv. i olika experiment.

Barnen gör egna antaganden som dokumenteras och reflekteras över utifrån experimenten. Barnen använder matematiska termer när de t.ex. under maten ber om frukt: ett halvt äpple. I projektarbetet har vi ett utforskande förhållningssätt genom bland annat många experiment med snö och vatten. T.ex. på en småbarns avdelning har det gjorts fysikaliska experiment runt densitet. Under t.ex. projekten fåglar, fordon är det många lärande tillfällen kring antal, om former, tyngd, volym m.m. som vi tar tillvara på genom att utmana barns tankar och låta de använda sig utav alla sina sinnen. Vi pratar om kretslopp i projektarbetet.

Använda ett rikt och varierat språk och utbud av material utifrån barnens mognad

Vi utmanar barns tankar genom att väcka deras intresse för vidare forskning genom att ställa öppna frågor, vara den medforskande pedagogen. Vi samtalar mycket med barnen. Vi försöker prata tydligt och benämner saker. Vi förenklar inte vårt tal använder i stället rekvisita, konkreta material och tecken stöd för att förstärka det talade ordet. Vi höjer ribban och lägger oss snäppet över så att utveckling sker. Den pedagogiska dokumentationen använder vi som verktyg i arbetet med barn. Vi inhandlar varierat material och i miljöns organisering ser vi till att barnen har tillgång till olika material som är tillgängliga för de och som väcker deras lust och intresse. Vi utgår från barns intresse när vi organiserar miljön. Momentmålningen använder vi som redskap i våra projektarbeten.

Vara ute dagligen och ge möjlighet till inne – och utelekar samt organiserade lekar och rörelsestunder.

Vi är ute med barnen minst en gång om dagen. Vi tycker att det är viktigt att barnen får frisk luft och i det fria provar och övar sina motoriska färdigheter samt får utlopp för sin kreativitet. Självvärderingen som varje avdelning gjorde visar på att de flesta avdelningar har gårdens utformning som utvecklings område. Rörelseprogrammet Miniröris används av alla förskolor och många avdelningar använder detta lekprogram även ute på gården. Vi anser att organiserade lekar ger barnen möjlighet till delaktighet och prova sin lekkompetens med stöd av de vuxna. Det är också en del av vårt kulturarv som vi överför till barnen genom att leka ”Bro, bro, breja”, ”Kom alla mina kycklingar” etc.

Anpassa verksamheten och arbetssättet så att barn i behov av särskilt stöd upplever delaktighet, stöd och uppmuntran i verksamheten på sina villkor

I verksamheten ser vi alltid till att barn i behov av särskilt stöd kan vara med på sina villkor och uppleva delaktighet. Vi har inkludering som mål även om vi ibland behöver arbeta enskilt med ett barn kring olika saker utifrån deras behov.

Vi har handlingsplaner med mål och arbetssätt som vi har tagit fram i samverkan med familjer för varje barn som behöver extra stöd.

Att göra varje barn delaktig t.ex. i samling, i projekt, i dramatisering är frågor som vi ständigt reflekterar över och provar olika arbetssätt. Om ett barn har svårt att minnas sina kamraters namn på avdelningen uppmuntrar vi barnet att dela ut kompisarnas bilder samtidigt som vi säger namnen. Vi börjar dagen med namnsången. Lust och glädje underlättar lärandet och delaktigheten.

Åtagande 6:

Enheten åtar sig att arbeta för att öka barnens fysiska hälsa

Förväntat resultat

Att barn utvecklar förmåga att
må bra, värna om sin hälsa och sitt välbefinnande samt behärska sin kropp

Arbetssätt

Pedagogerna är positiva förebilder i samband med måltider

Enheten har pedagogiska måltider, barn och pedagoger äter tillsammans och förskolorna serverar sallad och frukt.

Vi är måna om att föra samtal med barnen under måltider och att vi har en lugn och trevlig stund tillsammans. Barnen tar maten själva och skickar till varandra och de tvingas inte äta upp maten.

På våra förskolor har vi en sockerfri zon och den mesta maten lagas från grunden i våra kök.

Vi serverar inte sötsaker eller söta dryck på våra förskolor. Maten lagas för det mesta från grunden. Vi inhandlar 20 % ekologiska varor.

Alla barn ska vara ute minst en gång per dag och rörelseaktivitet planeras in varje dag

Vi organiserar dagen så att alla barn är ute minst en gång per dag och rör på sig. Skogsbesök, rörelselek, lekar på gården är exempel på återkommande rörelseaktiviteter. Vi kommer att arbeta utifrån boken friska barn för att utveckla uteaktiviteterna och det kommer att skapas en indikator för att mäta barns utevistelse.

Åtagande 7:

Enheten åtar sig att barn utvecklar det svenska språket med modersmålet som grund.

Barn utvecklar förmåga att:

uttrycka sig med ett rikt språk

använda ett rikt och varierat språk både på svenska och på det egna modersmålet

reflektera och vilja berätta

visa intresse för skriftspråk

Arbetssätt

Ge barnen olika tillfällen att kommunicera och uttrycka sig såväl på svenska som på sitt modersmål, olika kulturaktiviteter och miljöer.

Vi ger barnen talutrymme bland annat genom att ha smågrupper, samtalssamlingar. Vi rör oss i olika miljöer och ger barnen olika kulturupplevelser. Vi tror på att språket kan utvecklas i de meningsfulla sammanhangen och barnen behöver uppleva olika språkdomäner så att de får ett rikare språk.

Ge barnen olika tillfällen att kommunicera och uttrycka sig såväl på svenska som sitt modersmål, uppleva olika kulturaktiviteter och miljöer

Vi ger barnen många tillfällen i vardagen till att kommunicera och uttrycka sig på svenska både enskilt i grupp. Barns berättelser/reflektioner om dokumentation skrivs ner och ges tillbaka. Barn berättar för varandra om olika saker på samlingen, under maten. De utmanas att tänka på vad olika saker heter på modersmålet och får olika uppgifter att ta upp med sina föräldrar. Vi lägger stor vikt på samhällsorientering och upplevelser i olika miljöer. Vi gör många utflykter i vår närmiljö och även i andra områden kring vår stad. Vi har planerat kulturupplevelser utefter stadens kulturutbud, vilket innebär minst ett teaterbesök per termin

och barn. Förskolorna besöker kontinuerligt biblioteket för boklån, filmvisning och sagoberättelser på olika modersmål.

En förskola har kommit igång med att ha vänförskola. Det har varit lyckat. Barnen har utbyte av varandra både språkligt och socialt. Träffarna har varit kring en gemensam aktivitet med barn i samma ålder. Utifrån dessa erfarenheter kommer flera förskolor att uppmuntras till att ha vänförskolor framöver.

Skapa goda relationer och talutrymme för barnen

Vi anser att goda relationer är grunden till en god språkutveckling hos barnen. Vi ger barnen möjlighet att använda sina språk i olika sammanhang i mindre grupper. Vi tar oss tid lyssnar på vad barnen har att säga.

Föra dialog med föräldrarna vid introduktion, utvecklingssamtal och föräldraträffar kring modersmålets centrala roll för barnens hela språkutveckling.

Vi för dialog med föräldrar kring vikten av modersmålet för deras barns språk, identitet och kunskaps utveckling. Vi använder oss utav blanketten språkdomäner som underlag för detta samtal. Det gör vi vid introduktion, utvecklingssamtal och föräldraträffar.

Stödja barns språk, kunskaps och identitetsutveckling utifrån ett interkulturellt perspektiv

Våra förskolor arbetar utifrån ett interkulturellt perspektiv genom att visa på mångfalden i gruppen på ett naturligt sätt och ta vara på både personalens och föräldrarnas språk- och kultur kunskaper.

Barnen ges möjlighet att reflektera över olika frågor och lyssna på varandras berättelser på samlingar eller samtalsstunder. Vi visar olika sätt att tänka genom barnintervjuer. Vi ser mångfalden i gruppen som positivt. Vi visar på vägdocumentation de olika språken som pratas i gruppen förutom det svenska språket. Vi tänker på att barnen kan både och mycket mer genom att förmedla att barnen hos oss kan svenska och ett annat språk till.

Vi uppmuntrar barnen att prata sitt modersmål och visar positiv attityd till barns olika språkliga och kulturella uttryck.

Vi har sagogrupper på olika språk. Böcker på olika språk har vi för utlåning till föräldrar. Böcker på olika språk, Cd skivor finns på våra förskolor.

Vi gör ordbanker på barnens modersmål kring våra projektarbeten, här hämtar vi hjälp av föräldrarna. Samarbetet gör att barnen får orden både på sitt modersmål och andraspråk i samma domän. Det är ett sätt att få föräldrarna involverade i vad vi arbetar med i våra projekt.

Alla förskolor anordnar familjemiddag, minst en gång/år. Familjerna tar med sig mat från alla världens hörn. Dessa är mycket uppskattade och välbesökta av våra familjer.

Vi arbetar med temat vänskap på olika sätt. Somliga förskolor utifrån en bok med tillhörande cd- skiva med sånger och tillhörande handdockor. Handdockorna symboliserar rollerna i boken. Bokens innehåll tar upp hur vi förhåller oss till varandra under begreppet vänskap.

Projektinriktat arbetssätt

Alla förskolor har på olika sätt kommit igång med projektinriktat arbetssätt.

Många har arbetat utifrån momentmetoden i projekten. Här har barnen fått möjlighet att uttrycka sig med alla sina språk. Vi har också sett hur de stödjer och blir ett verktyg till det verbala språket för barnen.

Pedagogerna har genom observationer fått syn på barnens intressen som man sedan har utgått ifrån när man har valt projekt.

Projektinriktat arbetssätt har stimulerat barns ordförråd, tanke- och berättarförmåga.

Det har lätt till att barnen får syn på sitt lärande och kan reflektera med hjälp av dokumentationen.

Modersmålsgrupper på förskolor där det finns tillgång till flerspråkig personal

Somliga förskolor har sagogrupper på modersmålet. Flerspråkig personal använder sitt modersmål i verksamheten med barn som har samma modersmål. Men detta är ett område som vi behöver utveckla vidare. Enhetens språkpedagog har gjort en kartläggning kring våra barns språksituation i enheten. Kartläggningen innehåller också vilka språk som finns representerade bland våra pedagoger på respektive förskola i vår enhet.

Denna kartläggning ska ligga till grund för utveckling av vårt fortsatta arbete kring barnens modersmål.

Åtagande 8:

Enheten åtar sig att samverka med skolan vid övergången till förskoleklass

Förväntat resultat

En övergång till förskoleklass där barn och föräldrar känner sig delaktiga och trygga

Arbetssätt

Vi har en arbetsplan för kontakt och möten i samband med övergången till förskoleklass

Vår arbetsplan som vi har utarbetat i samarbete med skolan innefattar informationsmöten, öppet hus i skolan och överlämningsamtal. Där barn, föräldrar, personal och skolpersonal deltar. Som underlag till samtalen använder vi oss av intervjufrågor som personalen ställt till barnen innan samtalet och barnets portfoliopärm samt frågor som riktar sig till föräldrar.

För barn i behov av särskilt stöd sker samordningsmöten där alla parter deltar

Samordningsmöten för skolplanering när det gäller barn i behov av särskilt stöd där alla parter deltar organiseras. Stadsdelens samordnare för barn i behov av särskilt stöd håller i dessa möten vid behov.

Åtagande 9:

Enheten åtar sig att arbeta förebyggande för att trygga en positiv social utveckling

Förväntat resultat

I våra förskolor vill vi att varje barn utvecklar en positiv självbild, känner trygghet i sin identitet och vara stolt över sig själv och sin kultur.

Arbetssätt

Arbetet i förskolan sker i nära samarbete med föräldrarna

Vi inbjuder föräldrarna till föräldraträffar, föräldramöten, och olika fester för barn och vuxna. Vi har regelbundna samtal med föräldrarna och skriver vid behov handlingsplaner för att deras barn ska få det stöd de behöver. Vi har tre dagars introduktion då föräldrar är med hela tiden.

Alla föräldrar får information om likabehandlingsplanen under introduktionen. Föräldrar ges möjlighet att samtala kring likabehandlingsfrågor på föräldraträffar, samtal och möten.

Vi samverkar med andra parter

Vi medverkar i samverkansnät i stadsdelen för att hitta gemensamma former för föräldrastöd. En biträdande rektor deltar i lokalt samverkansforum. Rektor deltar i det övergripande samverkansforum.

Vi kontakter socialtjänsten när vi misstänker att barn far illa enligt de rutiner som tagits fram av samverkansforum.

Åtagande 10:

Enheten åtar sig att främja hälsa och att minska sjukfrånvaron

Förväntat resultat

Att minska sjukfrånvaron och öka välbefinnandet

Att personalen får ökat medvetenhet om vad de själva kan göra för att påverka sin egen hälsa .

Arbetssätt

Enheten arbetar för att personalen ska få en ökad medvetenhet kring sitt välbefinnande.

Enheterna har stort fokus på hälsa och minskad sjukfrånvaron. Vi har under några år arbetat aktivt med goda resultat för att sänka långtidssjukfrånvaron. Vi ser en minskning av den kortare sjukfrånvaron också. Vi följer Stockholm stads rehabiliteringsprocess och använder oss av företagshälsovården Previa, av Försäkringskassan och av Arbetslivsresurs i vårt rehabiliteringsarbete. Hälsofrämjande aktiviteter av olika slag uppmuntras. Exempelvis tillämpar vi friskvårdstimme, erbjuder bra rabatt på gymkort och har olika friskvårdsaktiviteter i stadsdelen.

Åtagande 11:

Enheten åtar sig att medarbetare och chefer stöds i att utveckla sin kompetens efter verksamhetens behov

Förväntat resultat

Att medarbetare och chefer får kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov.

Arbetssätt

Förskoleenheten och Stadsdelen har en kompetensutvecklingsplan. Vi är en lärande organisation. Vi behöver ständigt reflektera över vårt arbete, utbyta perspektiv och erfarenheter.

Det görs satsning på kompetenshöjning där barnskötare får möjlighet att utbilda sig till förskollärare och alla förskollärare får 30 poängsutbildning i flerspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling.

På medarbetar- och uppföljningssamtalen görs en inventering av personalens kompetensbehov och intressen. Detta sätts i relation till enhetens och stadsdelens utvecklingsplan.

Kvalitets- och nätverksmöten organiseras för all personal en gång i veckan så att vi lär oss och utvecklas tillsammans.

Åtagande 12:

Enheten åtar sig att arbeta med vision 2030

Förväntat resultat

Lokala mål för vår enhet enligt vision 2030 ska formuleras under året.

Arbetssätt

Vi arbetar med vision 2030 på APT-möten genom att titta på filmerna och samtala utifrån materialet. Vi arbetar för en förskola i världsklass och ökar nu vår datakompetens för att möta framtiden.

Åtagande 13:

Enheten åtar sig att använda resurserna på ett effektivt sätt inom ramen för de ekonomiska resurserna

Förväntat resultat

Budget i balans

Budget, resultat och bokslut 2008-2010 och prognostiserat resultat 2011

Under 2008-2010 var ekonomisk resultat i balans för enheterna med ett mindre eller större överskott. Resultatet efter resultatdispositioner för 2008 var +2,3 mkr, för 2009 var +3,2 mkr och för 2010 var +2,2 mkr. Under 2010 Förskolorna utnyttjade 1 mkr av sina resultatfonder för att finansiera kostnader för långsiktiga utbildningsinsatser för att höja kvalitén och

kompetensen hos personalen på våra förskolor. Enheterna räknar med att hålla budgeten under 2011 också och redovisa smärre överskott.

Skärholmens förskolor Resultat 2008			(mkr)		
Belopp i mkr	Budget 2008	Enhetens Utfall 2008	Enhetens resultat för 2008	Resultat- fond från 2007	Resultat 2008 inkl resultat- fond
Kostnader	42,4	47,8	- 5,4	2,0	
Intäkter	- 42,4	- 48,1	5,7		
Netto	-	- 0,3	+0,3	+2,0	

Skärholmens förskolor Resultat 2009			(mkr)		
Belopp i mkr	Budget 2009	Enhetens Utfall 2009	Enhetens resultat för 2009	Resultat- fond från 2008	Resultat 2009 inkl resultat- fond
Kostnader	44,2	44,0	0,2	2,3	
Intäkter	- 44,2	- 44,9	0,7		
Netto	-	- 0,9	+ 0,9	+ 2,3	

Skärholmens förskolor Resultat 2010			(mkr)		
Belopp i mkr	Budget 2010	Enhetens Utfall 2010	Enhetens resultat för 2010	Resultat- fond från 2009	Resultat 2010 inkl resultat- fond
Kostnader	43,3	45,8	- 2,5	3,2	
Intäkter	- 43,3	- 44,8	1,5		
Netto	-	1,0	- 1,0	+3,2	

Uppföljning av budget, sjukfrånvaro och åtagandet

Uppföljning sker på arbetsplatsträffarna, samverkansmöten, enskilda medarbetarsamtal, och avdelningarnas reflektioner och planering tillsammans med ledningsteamet.

Dialogmöten om kvalitet och budget

Dialogmöten om kvalitet och budget sker tre gånger per år med alla medarbetare på alla nivåer. Återkoppling från kvalitets- och budgetmöten sker på förskolornas arbetsplatsträffar.

Åtagande 14:

Enheten åtar sig att lokaler och verksamheter ska vara tillgängliga för alla brukare

Förväntat resultat

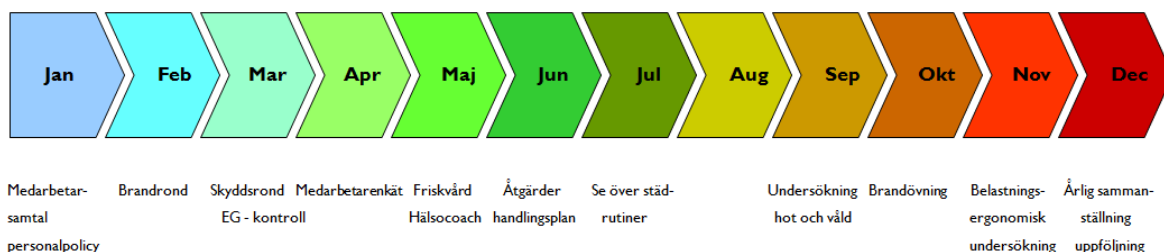
Våra lokaler och verksamheter skall vara tillgängliga för alla.

Arbetsätt

Skyddsronder och egenkontroll görs en gång per år tillsammans med skyddsombud och biträdande rektor. Miljöförvaltningen gör egna kontroller i köket utifrån sina föreskrifter.

Verksamhetsåret 2011

Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)
Förskoleenhet Skärholmen

9.

Beskrivning av hur vi tar reda på brukarnas förväntningar på verksamheten

Under introduktionen samtalar vi alltid om föräldrarnas förväntningar på verksamheten. Vi har en föräldraaktiv inskolning där föräldrarna deltar i verksamheten med sitt barn. Detta leder till att föräldrarna kan framföra förväntningar på plats. Ansvarspersonen för introduktionen lyfter frågan i introduktions- och uppföljningssamtal. Språkdömer ger ytterligare möjlighet att samtala kring förväntningar. I dokumentet som vi delar ut inför varje utvecklingssamtal har vi en punkt kring förväntningar.

10.

Kortfattad beskrivning av arbetssätt som säkerställer att åtagande/mål uppfylls

Vi använder pedagogisk dokumentation som verktyg för att säkerställa att åtagande/mål uppfylls. Vårt arbetssätt präglas av goda relationer, tron på det kompetenta barnet, vi ser mångfalden i gruppen som en resurs, ett interkulturellt förhållningssätt i mötet med barn och föräldrar, ett språkutvecklande, utforskande och utmanande arbetssätt utifrån Vygotskijs teorier och läroplanens intentioner. Vi satsar på att ge möjligheter att uttrycka sig på många olika sätt genom lek, bild, rörelse, dans, drama, musik och olika kultur- och miljöupplevelser. Vi ger möjligheter att upptäcka och utforska naturvetenskap, teknik, matematik i vardagen och i projektarbeten.

11.

Metoder/fora ni har för brukardialog

Brukardialogen förs via en väl dokumenterad inskolning, uppföljningssamtal, överflyttningssamtal, daglig kontakt, utvecklingssamtal, föräldraträffar, föräldramöten, familjemiddagar, drop-in, barnintervjuer, avslutningssamtal samt Stockholms stads brukarenkäter (USK).

12.

Resursanvändning

När det gäller att värna om en hållbar livsmiljö och hålla kostnaderna nere samordnar enheten transporter och sophämtning. Vi utnyttjar kökspersonalens kunskaper och erfarenheter kring de ekologiska och närproducerade alternativen. Kökspersonalen träffas regelbundet för att utbyta erfarenheter och utveckla gemensam matsedel.

Det organiseras köksmöten så att kökspersonal har en plattform för att utbyta tankar och erfarenheter. En biträdande rektor leder dessa möten.

En biträdande rektor har ansvar för övergripande brand- och skyddsarbete.

Grovsophämtning samordnas i enheten. Vi förlägger studie- och planeringsdagar så att kollektiva färdmedel kan användas.

Vi ser mångfalden på våra förskolor bland barn, föräldrar och personal som resurs och tillgång i kulturarbetet. Vi använder flerspråkig personal som en resurs under introduktion, samtal med föräldrar, barn och i olika grupper. Biblioteket, Fältskolan, Stadsdelens kulturutbud och kultursamordnarens samordning är resurser som vi använder oss av. Genom utbildning i "Momentmetoden" har pedagogerna haft tillgång till konstpedagog vilket har bidragit till ökad kompetens hos personalen.

Personalen utnyttjar lokalerna effektivt för många olika ändamål efter verksamhetens behov. Altaner och gårdar används i större utsträckning som ett pedagogiskt rum där barnen erbjuds

olika aktiviteter.

Alla förskolor har deltagit i ett "Friska barn" projekt. Detta har bidragit till ökad kunskap och medvetenhet om barns kost och rörelsevanor.

Vi har rörelseansvariga/hälsocoacher på varje förskola för att säkerställa och utveckla detta arbete.

Vi organiserar kvalitetsmöten, nätverksträffar och andra möten kring likabehandlingsfrågor. Dessa leds av en pedagogisk utvecklingsledare.

På varje förskoleavdelning finns en pedagogisk pärm med enhetens gemensamma dokument och riktlinjer för att säkerställa en jämn kvalitet och för att underlätta så att enhetens arbetssätt blir tydligt för all personal.

Välutbildad personal och en utvecklande pedagogisk miljö är viktiga förutsättningar för barns lärande. Enheten tar tillvara personalens olika kompetenser och erfarenheter.

Vi har olika ansvarsområden som gör vårt arbete mer fokuserat och effektivt. Vi utbyter tankar och idéer utifrån nätverk, kurser och utbildningar. Alla förskollärare har gått en 30 poängs utbildning om flerspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling. Dessa förskollärare är språkansvariga och driver språkutvecklingsfrågor i sina egna förskolor och ingår även i övergripande nätverk. Barns läroprocesser presenteras på enhetens gemensamma work-shop i maj med syfte att ge varandra tips och idéer.

Ansvarsområden har vi utifrån våra olika kompetenser och utbildningar. I enheten finns en pedagogisk utvecklingsledare med utbildning till pedagogista och utbildning i flerspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling som har uppdrag att utveckla det pedagogiska arbetet på tre förskolor samt att utveckla och stödja språkarbetet i alla förskolor. En pedagogisk utvecklingsledare med utbildning i specialpedagogik, genuspedagogik, flerspråkiga barns språk- och kunskapsutbildning och handledarskap har som uppdrag att utveckla och stödja det pedagogiska arbetet på fyra förskolor och arbetet kring barn i behov av särskilt stöd. En pedagogisk utvecklingsledare med utbildning i pedagogisk handledning och småbarnssatsning har som uppdrag att utveckla och stödja småbarnspedagogiken inom enheten och verksamhetsförlagd utbildning (VFU). En biträdande rektor har utbildning i flerspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling. Alla biträdande rektorer har ansvar för skydds- och arbetsmiljö, en ansvarar för kökspersonalens utvecklingsarbete. Ledningsgruppen och all personal har utbildats i "Den goda förskolan" där ICDP (Vägledande samspel) ingår. Alla nyvunna kunskaper används i verksamheten som resurs för barns bästa.

De pedagogiska utvecklingsledarna har handledande samtal med olika arbetslag som bidrar till att personal och arbetslag reflekterar kring olika frågor samt utmanas i sina tankar.

Biträdande rektorer har medarbetar- och lönesamtal med all personal som även innefattar arbetsmiljö. Detta bidrar till att olika arbetsmiljöfrågor kan komma upp till ytan och åtgärdas innan det är för sent. Rektor och biträdande rektor skriver handlingsplaner då en personal

behöver stöd för att utföra sitt arbete.

Likabehandlingsplanen, våra åtaganden, målbilden, kärnprocessen, pedagogiska plattform, verksamhetsplan, policy för barn i behov av särskilt stöd och de handlingsplaner som är upprättade i stadsdelen bidrar till tydlighet och bättre resursanvändning. Våra kvalitets- och nätverksträffar bidrar till hela enhetens utveckling och lärande.

Medhelp, företagshälsovården och våra hälsocoacher används som resurs i vårt arbete med att minska sjukfrånvaron. Hälsocoacher uppmuntrar sina kollegor att vara med på olika aktiviteter.

Nyutexaminerade/nyanställda får en mentor. Mentorn tillhandahåller support, utmaningar och vision. Den nyanställda är en aktiv partner som är ansvarig för sitt eget lärande.

Vi tar emot studiebesök på våra förskolor. Vi ser det som en möjlighet till utveckling att beskriva vår egen verksamhet.

Stadsdelen har förskolepsykolog, talpedagog och samordnare. Deras resurser används av många förskolor.

Uppföljning

13.

Beskriv hur er planering för årets uppföljning ser ut

Den pedagogiska dokumentationen används för att synliggöra och följa upp barns läroprocesser och som underlag för reflektion, analys och vidare planering.

Pedagogiska utvecklingsledare har introducerat och förankrat reflektionsprotokollen och kärnprocessen samt observationsunderlag på alla avdelningar och gör återkommande uppföljning med arbetslagen. När det gäller uppföljning av enhetens språkutvecklande arbete har vi språkobservationer, språkdomäner och språkanalyser.

Självvärdering görs av varje arbetslag med stöd av pedagogisk utvecklingsledare en gång per termin. Utvecklingsområden bestäms utifrån diskussionerna som följs upp vid nästa tillfälle.

Förskolornas utvärdering, självvärdering, likabehandlingsarbete sammanställs och följs upp och analyseras av de pedagogiska utvecklingsledarna. En slutlig analys och utvärdering görs med hela ledningsgruppen och utvecklingsområden fastställs. De pedagogiska utvecklingsledarnas och ledningsgruppens analyser och utvärderingar görs i februari och juni månad.

Arbetet kring barn i behov av särskilt stöd följs upp och utvärderas en gång per termin av pedagogisk utvecklingsledare med specialpedagogutbildning.

Rektor har uppföljningssamtal med varje avdelning under hösten kring enhetens åtagande och prioriterade utvecklingsområden.

Kort- och långtidsfrånvaro följs upp

Enheten samarbetar med Medhelp, Försäkringskassan och Företagshälsovården Previa för att minska sjukfrånvaron. Medarbetarna sjuk- och friskänmäler sig till företaget Medhelp som även erbjuder sjukvårdsupplysning. Rehabiliteringssamtal genomförs av rektor och biträdande rektor i samverkan med Försäkringskassan och Företagshälsovården. Vid behov utreds arbetsförmågan för att minska långtidssjukfrånvaron

Rektor följer upp friskvårds- och hälsoarbetet tillsammans med hälsocoacher. När det gäller sjukfrånvaro görs handlingsplaner/åtgärdsprogram med berörd personal. Friskvårdsaktiviteter följs upp av rektor och biträdande rektorer. Uppföljningssamtal bestäms alltid när vi skriver handlingsplaner och gör åtgärdsprogram. På uppföljningssamtalet går rektor/biträdande rektor igenom de uppsatta målen och om de blivit uppnådda, hur man kan gå vidare. Skyddsronde görs varje år och vid behov. Diskussioner inom arbetslag och på arbetsplatsträffar förs om hur man kan utnyttja lokalerna på bästa sätt.

Utevistelsen mäts under året utifrån projektet "Friska barn" underlag. Redovisning av arbeten görs i samband med T1, T2 (tertiärrapport) och VB (verksamhetsberättelse).

Vid skolstart har alla förskolor överlämningsamtal med föräldrar. Vi har även avslutningssamtal med föräldrar och återträff med barn som har börjat i skolan. Arbetet följs upp på Röda tråden möten där förskolornas och skolans representanter deltar och dessa redovisas sedan i T1, T2 (tertiärrapport) och VB (verksamhetsberättelse). Handlingsplanen som har utarbetats på Röda tråden möten används som underlag för uppföljning.

Förskolornas projektarbeten följs upp på reflektionstider med reflektionsprotokoll som underlag. Våra åtaganden och förskolornas grundverksamhet följs upp och utvärderas på planerings- och utvärderingsdagar samt i samband med arbetsplatsträffar (APT) med kärnprocessen som grund. Enhetens verksamhetsidé och pedagogiska plattform hålls levande genom diskussioner och fördjupning i ledningsgruppen, på arbetsplatsträffar, planeringsdagar, kvalitetsmöten och vid reflektionstillfällen.

Enhetens pedagogiska årshjul som har utarbetats av de pedagogiska utvecklingsledarna följs upp löpande vid reflektionstillfällen.

Uppföljning kring barn i behov av särskilt stöd görs varje termin utifrån utvärderingsunderlag/frågeformulär.

I och med införandet av den reviderade läroplanen (Lpfö 98) har vi startat en process för implementering i vår enhet. Skolverkets presentationsunderlag av läroplanen ligger till grund för detta arbete. Vid tre tillfällen inbjöds under våren alla pedagoger till en presentations- och implementeringsträff av rektor. Därefter har vi haft ytterligare haft tre kvalitetsmöten där vi

reflekterat kring hur vi ser på barns läroprocesser i den pedagogiska dokumentationen. Under våren har vi planerat ytterligare tre tillfällen för uppföljning med all personal. Vi kommer även under hösten fortsätta med implementering av den reviderade läroplanen.

14.

Beskriv de metoder ni använder för att följa upp de resultat ni förväntar er utifrån era åtaganden/mål och arbetssätt för verksamhetsåret

Kärnprocess

Förskolans kärnprocess används som metod vid analys, planering, uppföljning och utvärdering utifrån åtaganden som finns i enhetens "Målbild". *Vilken analys gör vi utifrån input? Vilka resultat ser vi? Hur går vi vidare? Vad har vi för utvecklingsområden? Vem gör vad? Nästa uppföljning?*

Reflektionsprotokoll

Reflektionsprotokollet är ett underlag för veckoreflektion, uppföljning och planering som har utarbetats utifrån kärnprocessen. *Vad tog vi upp förra gången? Vad är barnen intresserade av enligt dokumentationen? Hur ska vi gå vidare? Vem gör vad? Datum (när det ska vara klart)?* Detta görs utifrån målbilden där våra åtaganden finns sammanställda.

Självvärdering

Självvärdering är ett utvärderingsunderlag som behandlar områden; pedagogisk miljö, material för utveckling och lärande, bygg- och konstruktionslek, språkutveckling och kommunikativ förmåga, matematiskt och logiskt tänkande, förståelsen för natur samt naturvetenskapligt tänkande. Arbetslagen reflekterar över varje område på självvärderingen och graderar upp sitt arbete utifrån indikatorer (Stadsledningskontoret).

Verksamhetsplan

Kommunfullmäktiges (KF) mål, stadsdelsnämndens mål och aktiviteter, Lpfö 98, förskolornas verksamhetsberättelser, ledningsgruppens analyser och utvärderingar används som underlag till enhetens verksamhetsplan.

T1

Tertialrapport 1 är en lägesbeskrivning, analys och avstämning av verksamheten under januari till och med mars. Underlagen kommer från förskolorna och de pedagogiska utvecklingsledarna. Det är även ekonomisk avstämning.

T2

Tertialrapport 2 är en analys utifrån förskolornas utvärdering av verksamheten på planeringsdagen i juni. Det är även en ekonomisk avstämning.

Kvalitetsredovisning

Kvalitetsredovisningen utgår från verksamhetsplanen. Vi säkerställer det pedagogiska arbetet

enligt våra mål och åtaganden.

Verksamhetsberättelse

Verksamhetsberättelsen är en sammanställning och beskrivning av hela verksamheten.

Uppföljnings- och utvärderingsunderlag kring barn i behov av särskilt stöd

Det finns underlag för uppföljning av arbetet kring barn i behov av särskilt stöd. Underlaget består av utvärderingsfrågor kring hur vi arbetar med barns delaktighet, utveckling och lärande. Detta gäller områdena Normer och värden, Utveckling och lärande, Delaktighet och inflytande.

Miljö- och material kartläggning

När det gäller åtagandet Utveckling och lärande så finns det ett underlag för miljö- och materialkartläggning som stöd i utveckling av den pedagogiska miljön. Detta underlag är ett stöd för att se om miljön är tillgänglig, utforskande och utmanande.

Språkanalyser

Det finns underlag för att observera och analysera barns språkutveckling i syfte att skapa en språkstimulerande miljö. Enligt det pedagogiska årshjulet görs detta två gånger om året, i början av höstterminen och i mitten av vårterminen.

Medarbetarenkäter

Resultatet av medarbetarenkäten följer vi upp. Medarbetarenkäten är ett verktyg för enheten att vidta åtgärder och utveckla verksamheten. Resultatet följs upp och analyseras på ledningsgruppsmöten, APT (arbetsplatsträffar) där också åtgärder och utveckling bestäms. Vi utgår från åtaganden Normer och värden, Att främja hälsa och att minska sjukfrånvaron, arbetet med vision 2030, kompetensutveckling samt använda resurserna på ett effektivt sätt.

Föräldraenkäter

Föräldrarnas åsikter tas till vara och följs upp i samband med APT, avdelningsreflektion, planeringsdagar och andra fora. Vi utgår från åtaganden Att barn utvecklar grundläggande demokratiska värderingar, delaktighet och inflytande i samverkan med familjen.

Barnintervjuer

Barnintervjuer görs på alla storbarnsavdelningar. Det är ett sätt att försöka ta reda på hur barnet har det och vill ha det på förskolan. Vi utgår från åtagande Att barn utvecklar grundläggande demokratiska värderingar, delaktighet och inflytande i samverkan med familjen.

Pedagogisk dokumentation

Vi använder pedagogisk dokumentation för att få syn på barns intressen, lärande och utveckling. Vi utgår från åtagande Att barn utvecklar en förståelse för sig själva och sitt lärande.

Observationer

Barngruppsobservationer (kring barns språk, trivsel, delaktighet, intresse och genus) görs under året enligt det pedagogiska årshjulet inför skrivning av verksamhetsplanen. Vi utgår från åtagande. Att barn utvecklar grundläggande demokratiska värdering, delaktighet och inflytande i samverkan med familjen, åtagande Att barn utvecklar det svenska språket med modersmålet som grund och Att barn utvecklar en förståelse för sig själv och sitt lärande.

15.

Beskriv vad som avses att mäta med respektive metod

Kärnprocessen

Vi avser mäta att alla avdelningar har en likvärdig kvalitet och struktur på sina möten planering, uppföljning och utvärderingar.

Reflektionsprotokoll

Vi avser mäta att reflektion förekommer, analys görs, dokumentation tas tillvara och att utveckling sker.

Självvärdering

Vi avser mäta förskoleavdelningarnas arbete när det gäller pedagogisk miljö, material för utveckling och lärande, bygg och konstruktionslek, språkutveckling och kommunikativ förmåga, matematiskt och logiskt tänkande, förståelsen för natur samt naturvetenskapligt tänkande.

Verksamhetsplan

Vi avser mäta om enhetens verksamhetsplan svarar mot Kommunfullmäktiges mål och våra åtaganden.

T1

Vi ser om vi är på rätt väg och om vi svarar mot målen.

T2

Vi ser om halvårsresultatet svarar mot målen.

Kvalitetsredovisning

Vi ser om vår verksamhet hållit kvaliteten enligt mål och åtaganden.

Verksamhetsberättelse

Vi ser om slutresultatet överensstämmer med mål och åtaganden.

Uppföljnings- och utvärderingsunderlag kring barn i behov av särskilt stöd

Underlagen avser mäta om verksamheten har anpassats och organiserats så att barn i behov av särskilt stöd utvecklas och upplever delaktighet.

Miljö- och materialkartläggning

Kartläggningen avses mäta om vi har en utmanande och utforskande pedagogisk miljö utifrån målen.

Språkanalyser

Vi avser mäta om förskolorna har en språkstimulerande miljö och ett språkutvecklande arbetssätt och att barn utvecklar det svenska språket med modersmålet som grund. Detta görs utifrån åtagande Utveckling och lärande.

Medarbetarenkäter

Vi avser mäta medarbetarnas fysiska och psykosociala arbetsmiljö.

Föräldraenkäter

Vi avser mäta hur föräldrarna upplever förskolans verksamhet.

Barnintervjuer

Vi avser ta reda på hur barnet har det och vill ha det på förskolan.

Pedagogisk dokumentation

Vi vill ta reda på om barns intressen, delaktighet, inflytande, lärande och utveckling tas tillvara och säkerställs.

Observationer

Vi vill säkerställa om barngruppens intressen tas tillvara och om utveckling sker enligt våra utvecklingsområden.

Resultat, analys

16.

Resultat som föregående års uppföljningar och analys utav resultaten

När det gäller åtagandet *Att värna om en hållbar livsmiljö*, kan vi se följande:

Barnen har blivit mer medvetna om vikten av att inte skräpa ner ute i naturen och värnar mer om sina saker och förskolans saker. Barnen reflekterar mer över förändringar i naturen och vad som händer med fåglar, träd, blommor och småkryp under olika årstider. Barnen visar stort intresse för att vara med och följa vad som händer t.ex. med ett frö när man sätter det i jorden och vad som behövs för att det ska växa. Flera barn har fått mer intresse för skogen och utforska naturen. Personalen är som rollmodeller för en hållbar livsmiljö. Vi ser tydligt att vuxnas medvetenhet påverkar barnens. Därför tycker vi att det viktigt att reflektera kring sin egen roll i detta arbete och hur vi kan vara goda förebilder och utmana barnens tankar. Källsortering tillsammans med barnen kan göras mycket mer systematiskt än vad det görs i dag på många förskolor.

När det gäller åtagandet *Att barnen upplever delaktighet i olika former av kulturupplevelser* ser vi följande:

Alla stora barn har fått kunskap om hur de kan måla, skapa utifrån momentmetoden.

Alla barn får uppmuntran och vägledning att utforska olika moment i vardagen och i samband med projektarbeten. Alla barn har fått minst ett teater besök per termin. Många förskolor satsar på olika kulturupplevelser i olika miljöer innanför och utanför förskolan. Föräldrarna har visat uppskattning för att deras barn får ta del av olika kultur utbud både i förskolan och utanför förskolan. Medvetenheten hos personalen av betydelsen att barnen får kompetens i att röra sig i olika miljöer har ökat, men det har ännu inte blivit som en integrerad del av tema och projektarbetet överallt.

När det gäller åtagande *Att lokaler och verksamheter ska vara tillgängliga för alla brukare* ser vi följande:

Skyddsronder och allergironder har genomförts på alla förskolor De planerade åtgärderna har genomförts. Enheten har handikapp- och allergianpassade lokaler.

Vi har rutiner och struktur för skydds rond, Barn i behov av särskilt stöd och barn med allergier. Det finns t ex blanketter att fylla i tillsammans med föräldrarna när ett barn med allergier börjar på förskolan. Flera småbarns avdelningar har börjat samorganisera sin verksamhet och lokaler. Storbarns avdelningars samorganisation behöver vi se över. Utnyttjas lokalerna och varandras resurser till max? Förskolans lokaler är tillgängliga för alla.

När det gäller arbetet med *Normer och värden* kan vi konstatera att barnen tar för sig mera och vågar prova olika material och leksaker, ifrågasätter mera, fungerar bättre enskilt och i grupp. Fler barn vågar säga sin åsikt, säga tydligt NEJ när det inte vill genom stopp handen. Det är lugnare miljö, mindre bråk och våldsytring på förskolorna. Barnintervjuer och barnmöten genomförs i olika former på alla förskolor men behöver systematiseras och följas upp och tas med i planeringen. Personalens observationer och pedagogiska ledarnas avdelningsobservationer, pedagogisk dokumentation, barnintervjuer, barnens berättelser samt resultatet av utvecklingssamtalen visar att barngrupperna har blivit lugnare. Barnen har fått olika alternativa sätt att hantera konflikter som många använder sig av i vardagen. Personalens kunskap om ”Den goda förskolan” och vägledande samspel genom ICDP utbildning har lett till ökad medvetenhet, bättre samspel och större närvaro i barns lek. Genusarbetet har blivit mer integrerat del i vardagen, men vi behöver ständigt reflektera kring vårt bemötande av individen. Ser vi individen bakom alla kategoriseringar? Jämställdhets arbetet är en del av likabehandlingsarbetet. Det handlar om mänskliga rättigheter oavsett kön. Ska vi ha en kompensatoriskt eller komplicerat pedagogik?

När det gäller åtagande *Utveckling och lärande* kan vi se följande:

Alla förskolor arbetar på olika sätt med projekt. Barns läroprocesser synliggörs med pedagogisk dokumentation. Projekten presenteras på enhetens gemensamma work-shop i maj. Alla våra förskoleavdelningar erbjuder möjlighet till bygg- och konstruktionslekar. Många barn bygger, skapar och konstruerar med olika material såsom kartonger, klossar,

kuddar, fjädrar, flingor, lera, bomull, pinnar, löv, stenar.

Vi ser hur barnen med hjälp av de hundra språken kan bygga kunskap. Men också hur det verbala språket växer och blir starkare tillsammans med de övriga språken.

Pedagogisk dokumentation behöver mer användas som verktyg med kollegor emellan, barn – barn, barn - pedagoger och barn-föräldrar, personal - föräldrar. Många förskolor har kommit fram till att gården behöver utvecklas om pedagogiskt rum utifrån lek, konstruktion och naturvetenskapliga experiment. Gården kan bli mer en lockande och utmanande miljö utifrån bygg och konstruktions lek samt olika lekstationer.

När det gäller åtagande *Barns fysiska hälsa* har alla förskolor uppfyllt åtagandet att alla barn är ute minst en gång om dagen. Som ett resultat kan vi säga att barnen äter mera sallad framförallt när det serveras innan maten. Många gårdar behöver ses över ur ett fysiskt rörelseperspektiv.

När det gäller åtagande *Att barn utvecklar det svenska språket med modersmålet som grund* ser vi följande:

Barnen har tillägnat sig flera ord och begrepp. Barnen kan uttrycka sig i olika former såsom skapa, dansa, sjunga, måla, dramatisera, berätta m.m. Barnen tycker att det är roligt att komma till förskolan och upplever sig mer delaktiga.

När det gäller åtagande *Att samverka med skolan vid övergången till förskoleklass* ser vi följande:

Alla samtal med föräldrar och personal från skolan har genomförts. Vår plan angående övergång från förskola – skola har genomförts.

Barnen och föräldrarna varit delaktiga i samtalen och trygga med informationen och övergångssamtalen.

När det gäller åtagande *Att arbeta förebyggande för att trygga en positiv social utveckling* ser vi följande:

Samordningsmöten kring barn i behov av särskilt stöd har organiserats.

Fler barn har fått positivare självbild tror mer på sig själva och vågar ta plats.

Alla barn och föräldrar har fått tredagars introduktion.

Alla föräldrar har varit nöjda med introduktionen enligt uppföljningssamtalen.

Föräldrar som behöver stöd i sin föräldraroll har hänvisats till olika stödinstitutioner.

Alla föräldrar har fått information om lika behandlingsplanen.

Våra förskolor har haft två föräldraträffar per termin där vi har lyft fram och diskuterat föräldrarnas frågor. Vi behöver diskutera mera hur vi kan få fler föräldrar till föräldraträffar och föräldramöten.

Redovisning av sjukfrånvaro kort och lång de senaste tre åren

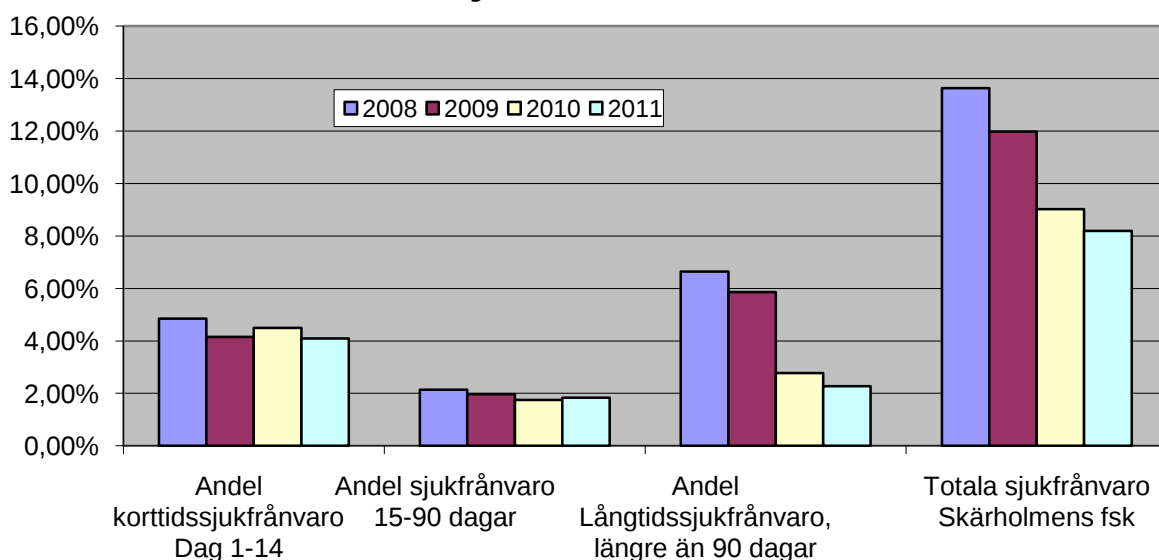
När det gäller åtagande *Att främja hälsa och minska sjukfrånvaron* ser vi följande:

När det gäller sjukfrånvaron har vi konstaterat att långtidsfrånvaron minskat.

Sjukfrånvarostatistik år 2008 – 2011

Sjukfrånvarostatistik	2008	2009	2010	Jan-april 2011
Andel korttidssjukfrånvaro Dag 1-14	4,85 %	4,15 %	4,50 %	4,09 %
Andel sjukfrånvaro mellan 15-90 dagar	2,14 %	1,97 %	1,75 %	1,83 %
Andel Långtidssjukfrånvaro, längre än 90 dagar	6,64 %	5,85 %	2,78 %	2,27 %
Total sjukfrånvaro Skärholmens fsk	13,63%	11,98%	9,03 %	8,19 %

Sjukfrånvarostatistik

Fler personal har fått medvetenhet om hur de själva kan påverka sin hälsa och arbetsmiljö. Hälsocoacher tillsammans med förskolans personal har inflytande på val av friskvårdsaktiviteter. Alla förskolor har valt och genomfört friskvårdsaktiviteter en gång per termin. Personalf frånvaron behöver vi mer ingående analysera på varje förskola.

När det gäller åtagande *Att medarbetare och chefer stöds i att utveckla sin kompetens efter verksamhetens behov* ser vi följande:

Kompetensutvecklingsplanen genomfördes utifrån verksamhetens behov. Vi kommer att följa upp hur de nya kunskaperna används i det dagliga arbetet.

När det gäller åtagande *Att arbeta med vision 2030* ser vi följande:

Vi har gått igenom och diskuterat vision 2030 på våra förskolor. All personal har fått kännedom om vision 2030.

När det gäller åtagande *Att använda resurserna på ett effektivt sätt inom ramen för de ekonomiska resurserna* kan vi se följande:

När det gäller våra ekonomiska resurser att budgeten i balans. Medarbetarna är delaktiga i enhetens ekonomiska utveckling. Medarbetarna har inflytande i sin avdelnings- och förskolans budget genom att planera material inköp och miljöinsatser.

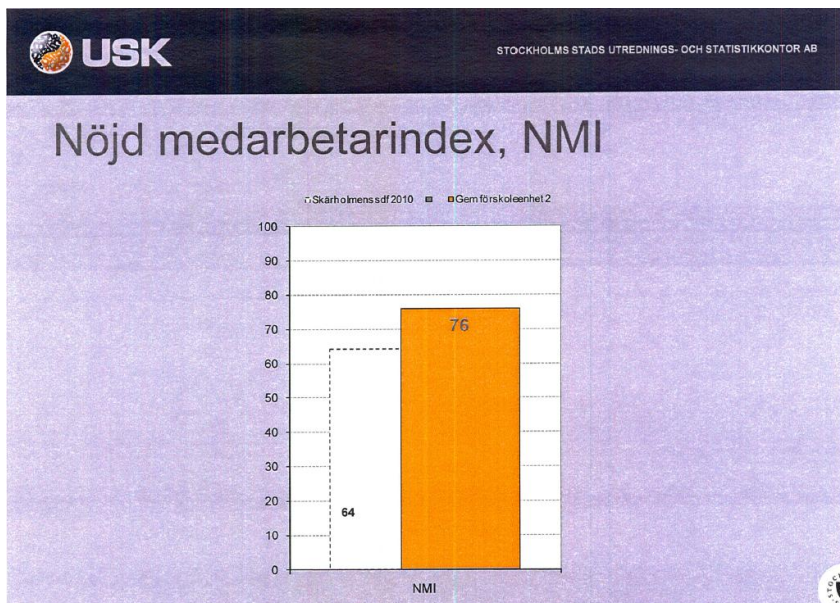
17.

Sammanställning från USK-enkäten	2009	2010
Andel föräldrar som instämmer med påståendena		
I förskolan uppmuntras mitt barns nyfikenhet och lust att lära	79 %	83 %
Mitt barn känner sig trygg i förskolan	86 %	87 %
Förskolan arbetar medvetet med att utveckla mitt barns sociala förmåga	82 %	80 %
Förskolan stödjer mitt barn i att ta egna initiativ och eget ansvar	79 %	79 %
I förskolan känner jag mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter	82 %	88 %
Pojkar och flickor ges lika möjligheter till att utvecklas	-	91 %
Jag kan rekommendera mitt barns förskola	81 %	82 %
Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola	81 %	82 %

Resultat från brukardialoger och analys

Resultatet av föräldraenkäten visar att föräldrarna är nöjda med personalens arbete med genus och att vi ger alla barn lika möjligheter att utvecklas. Vi har fått det bästa resultatet i hela staden. De allra flesta föräldrar upplever också att barnen är trygga på våra förskolor. Stockholms stads brukarenkät (USK) 2010 som genomfördes under våren svarade 82 procent av föräldrarna i Skärholmen att de var nöjda med sina barns förskola. Skärholmens förskolor får ett bättre betyg än snittet på flera områden. Bland annat när det gäller pojkars och flickors lika möjlighet att utvecklas samt informationen till föräldrarna. Föräldrarnas delaktighet är ett område som vi behöver utveckla utifrån föräldraenkäten. Resultatet visar också att vi behöver synliggöra barns lärande och språk bättre för föräldrar.

18.

Senaste medarbetarundersökningar

Vår senaste medarbetarundersökning visar att medarbetare trivs med sitt arbete och upplevde sig delaktiga och att deras arbete är meningsfullt men att stressnivån var hög. Vad är det som medarbetare upplever som stressigt? Vad kan man göra åt det? Diskussioner förs med medarbetare enskilt och i grupp.

19.

Vårt ekonomiska resultat i förhållande till budget

Se åtagandet 12 under rubriken:

Enheten åtar sig att använda resurserna på ett effektivt sätt inom ramen för de ekonomiska resurserna.

20.

Förväntade resultat för varje åtagande som ska nås 2011

Se åtagandet 1-12 under rubriken **Förväntat resultat**.

Utveckling

21.

Hur vi säkerställer att vi utvecklar verksamheten utifrån åtaganden/mål och kunders behov/förväntningar samt utifrån våra uppföljningar och resultat

Förskolornas utvärdering, självvärdering, likabehandlingsarbete sammanställs och följs upp samt analyseras av de pedagogiska utvecklingsledarna. En slutlig analys och utvärdering görs

i februari och juni månad. Resultatet sammanställs efter den processen och därefter bestäms utvecklingsområden.

Utvecklingsområden:

När det gäller åtagande *Att värna om en hållbar livsmiljö* har vi källsortering tillsammans med barnen på ett mer systematiskt sätt än idag.

Åtagande *Att barnen upplever delaktighet i olika former av kulturupplevelser*. Detta ska bli en integrerad del av tema och projektarbete på alla våra förskolor.

Åtagande *Att lokaler och verksamheter ska vara tillgängliga för alla brukare*.

Avdelningarnas samorganisation av lokaler och pedagogisk verksamheten behöver ses över.

Åtagande *Att barn utvecklar grundläggande demokratiska värderingar, delaktighet och inflytande i samverkan med familjen*. Vi ska diskutera vidare hur vi ska förhålla oss till vårt jämställdhetsarbete. Ska vi ha en kompensatorisk eller komplicerande pedagogik? Hur kan vi se individen bakom alla kategoriseringar?

Åtagande *Att barnen utvecklar en förståelse för sig själva och sitt lärande*. Förskolegårdar behöver utvecklas som pedagogiskt rum utifrån lek, konstruktion och naturvetenskapliga experiment.

Åtagande *Att öka barnens fysiska hälsa*. Många gårdar behöver ses över utifrån ett fysiskt rörelse perspektiv.

Åtagande *Att barn utvecklar det svenska språket med modersmålet som grund*. Vi kommer att fortsätta diskussioner kring interkulturellt arbetssätt och modersmålets organisering. Vad kan man göra när man har eller inte talar barnets modersmål på förskolan?

Åtagande *Att arbeta förebyggande för att trygga en positiv social utveckling*. Vi behöver diskutera mer hur vi kan få fler föräldrar att närvara vid föräldraträffar och föräldramöten.

Ledningsteamet upprättar en verksamhetsplan för hela enheten efter prioriterade mål i kommunalfullmäktige och stadsdelen. Åtagande och aktiviteter skrivs och dessa följer vi sedan upp i T1, T2 (tartialrapporter) och verksamhetsberättelse. Kvalitetsredovisning skrivs på varje förskola och sammanställs till en för hela enheten i augusti. Utifrån enhetens åtagande skriver vi på varje förskola i oktober en verksamhetsplanering med arbetssätt och organisation för att uppnå målen i enhetens verksamhetsplan. Dessa följs upp och analyseras på förskolorna under planeringsdagar i februari och juni.

Till grund för utvecklingsarbetet ligger även medarbetar- och föräldraenkäter och utifrån dem tar vi fram områden som behöver utvecklas.

Föräldrarna ges möjlighet till delaktighet i förskolans utvecklingsarbete genom föräldraaktiv inskolning, dialog i vardagen, informationsbrev, föräldraenkät, föräldramöten, föräldraträffar och utvecklingssamtal.

Barnen ges möjlighet till delaktighet bland annat genom intervjuer, pedagogisk dokumentation och observationer.

En viktig del av vårt utvecklingsarbete består av övergripande nätverksträffar kring språk, genus, föräldrars delaktighet, rörelse/sunda barn, barn i behov av stöd samt arbete med små barn. Även övriga fora såsom pedagogmöten och reflektionstillfällen är en viktig del i utvecklingen.

22.

Hur vi säkerställer att medarbetarna kompetensutvecklas utifrån verksamhetens behov.

Våra åtaganden och våra utvecklingsområden ligger till grund för våra val av personalens kompetensutveckling. Vid medarbetarsamtalen görs en individuell kompetensplan kopplad till våra mål. Uppföljning av planen sker på medarbetar- och lönesamtal. Två gånger per år gör förskolans personal en självvärdering och utifrån det resultatet utvecklas verksamheten. All personal utbildades under 2010 i "Förskolans kärnprocess". Denna ligger nu till grund för hela det pedagogiska arbetet på förskolorna.

En gång per år på hösten har rektor uppföljningssamtal med alla arbetslag för att förtydliga deras gemensamma utvecklingsarbete utifrån frågor som utgår från våra mål och åtagande.

All personal kommer att genom Utbildningsförvaltningen få en grundläggande datautbildning som startar i september 2011. Utbildningen kallas för PIM (praktisk it media) och går i tre steg. Syftet är att kunna underlätta och använda it som verktyg i sitt arbete.

23.

Våra styrkor, svagheter, möjligheter och hot och hur vi använder denna kunskap för att utveckla verksamheten.

Styrkor

Vår målbild är en styrka för den gemensamma förståelsen för vårt uppdrag.

För verksamheten finns ett årshjul som är överskådligt och lätt att följa.

Alla barn och föräldrar får en bra introduktion när de börjar förskolan.

Enheten har en väl utvecklad policy och rutiner när det gäller likabehandling och barn i behov av särskilt stöd.

Våra förskolor arbetar språkutvecklande. Förskollärarna har utbildning i flerspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling (30 poäng på universitetsnivå).

Mångfalden i lednings- och personalgrupp i form av olika kompetenser och bakgrunder är en styrka och vår satsning på interkulturellt bemötande.

ICDP (vägledande sampel) genomsyrar verksamheten.

Våra förskolor arbetar med barns sociala utveckling. Enheten har övervägande lugna och trygga barngrupper

Våra föräldraträffar där vi utgår först och främst från föräldrarnas frågor.

Vi har ett strukturerat samarbete förskola/skola.

Svagheter

Andelen utbildade förskollärare är fortfarande ett utvecklingsområde.

Vår interna IT-kompetens är fortfarande otillräcklig.

Enheten behöver öka hälsan hos medarbetarna och satsa på hälsofrämjande arbete.

Vi behöver bli bättre i vårt arbete när det gäller en hållbar miljö.

Våra gårdar, som ett pedagogiskt rum, för lek, konstruktion, naturvetenskapliga experiment och rörelse måste ge barnen fler utmaningar. Detta har flera förskolor konstaterat att det är ett utvecklingsområde.

Möjligheter

Använda den stora kompetens som finns i enheten. Detta skulle ge förutsättningar för personalen att utmana och vidareutveckla sig själva.

Hot

Svårigheter att rekrytera utbildade förskollärare.

24.

Hur vi lär av andra för att förbättra verksamheten.

Temaarbete kopplat med gemensamma upplevelser, utflykter och kulturevenemang har betytt mycket för barnens utveckling av språk och begrepp.

En av förskolorna har en vänförskola belägen i ett villaområde med endast svenska barn.

Ytterligare en förskola skall under hösten ta upp kontakten med en vänförskola.

Fältskolan i Bredäng ordnar utställningar och kurser i naturorienterande ämnen, som vi deltar i. Dessutom kommer man boka representanten för Fältskolan till arbetsplatsträffar och skogsutflykter.

Vi är öppna för samarbete och deltagande i projekt där man kan synliggöra arbetet som sker i vår stadsdel. Förskolorna deltar i och informerar om evenemang i Skärholmen. Det är viktigt att våra brukare/kunder, känner samhörighet, stolthet och delaktighet i samhället och den stadsdel de bor i.

25.

Hur vi fångar upp, hanterar synpunkter och klagomål samt förbättringsförslag.

Vår ambition är att leva upp till våra åtaganden. Om vi ej lyckas med detta ser vi genast över våra rutiner och rättar till det som felats. Alla klagomål dokumenteras och tas upp på våra arbetsplatsträffar eller vid enskilda samtal med berörda som ser till att de snarast åtgärdas.

Regelbunden information ges till ledningen och stadsdelsnämndens politiker om vilka klagomål som inkommit. På varje förskoleavdelning finns blankett för förslag, klagomål och synpunkter. Får man inte gensvar gällande klagomål och synpunkter kontaktas rektor.